

Strasbourg, den 13.6.2017
COM(2017) 351 final

PART 1/2

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET OG
REVISIONSRETEN**

Den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport vedrørende EU-budgettet for 2016

DA

DA

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
INDLEDNING	3
RESUMÉ	4
DEL 1 EFFEKTIVITET OG RESULTATER	11
Centrale elementer af EU-budgettet	12
Resumé af fremskridtene med horisontale spørgsmål	14
1.1. Konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse (udgiftsområde 1A) ³²	17
1.1.1. Status for 2014-2020-programmerne	18
1.1.2. Resultater af 2007-2013-programmerne	28
1.2. Økonomisk, social og territorial samhørighed (udgiftsområde 1B) ⁵⁸	29
1.2.1. Status for 2014-2020-programmerne	30
1.2.2. Resultater af 2007-2013-programmerne	35
1.3. Bæredygtig vækst: naturressourcer (udgiftsområde 2) ⁹⁵	43
1.3.1. Status for 2014-2020-programmerne	44
1.3.2. Resultater af 2007-2013-programmerne	51
1.4. Sikkerhed og medborgerskab (udgiftsområde 3) ¹²³	55
1.4.1. Status for 2014-2020-programmerne	56
1.4.2. Resultater af 2007-2013-programmerne	62
1.5. Et globalt Europa (udgiftsområde 4) ¹³⁴	65
1.5.1. Status for 2014-2020-programmerne	66
1.5.2. Resultater af 2007-2013-programmerne	68
DEL 2 RESULTATER AF DEN INTERNE KONTROL OG FINANSIELLE FORVALTNING	69
2.1. Opfyldelse af de interne kontrolmål	71
2.1.1. Effektiviteten i den finansielle forvaltning	72
2.1.2. Effektivitet med hensyn til lovlighed og formel rigtighed	72
2.1.3. Omkostningseffektiviteten af kontrollerne	79
2.1.4. Strategier for bekæmpelse af svig	80
2.2. Forsikringer og forbehold på forvaltningsområdet	83
2.3. Den sikkerhed, der opnås gennem arbejdet i den interne revisionstjeneste (IAS)	86
2.4. Resumé af konklusionerne om arbejdet i Revisionsopfølgingsudvalget	88
2.5. Opfølgning på decharge og eksterne revisionshenstillinger	89
2.6. Konklusioner vedrørende den interne kontrol og økonomiske forvaltning	90
2.7. Tværgående organisatoriske forvaltningsmæssige resultater	91
2.7.1. Robuste forvaltningsordninger	91
2.7.2. Styrket resultatramme	91
2.7.3. Synergier og effektivitetsgevinster	91
SLUTNOTER	93
TAK TIL	99

Indledning

EU-budgettet er et vigtigt instrument for gennemførelsen af europæiske politikker. På linje med lovgivningsinstrumenter komplementerer EU-budgettet de nationale budgetter, således at de fælles politiske prioriteter kan gennemføres, og de udfordringer, som EU står over for, kan løses.

Kernen i det, Kommissionen kalder **et EU-budget, der fokuserer på resultater**, er at sikre, at midler, der tildeles prioriteter, og tiltag, der finansieres over EU-budgettet, giver et højt udbytte og skaber merværdi. Dette initiativ, der bygger på resultatrammerne i politikprogrammerne for perioden 2014-2020, fremmer sammenhæng og balance mellem overholdelse og udbytte.

Den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport vedrørende EU-budgettet for 2016 giver et udførligt overblik over udbyttet, forvaltningen og beskyttelsen af EU-budgettet. Den forklarer, hvordan EU-budgettet understøtter EU's politiske prioriteter og beskriver både de resultater, der er opnået med midler fra EU-budgettet, og den rolle Kommissionen spiller, når der i den forbindelse skal sikres høje standarder for finansiel forvaltning.

Denne anden udgave af den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport kortlægger Kommissionens indsats for at strømline resultatrapporteringen, indarbejder **meddelelsen om beskyttelse af EU-budgettet**¹ og er ligesom sidste år en del af **den integrerede regnskabspakke om EU-budgettet**. Denne pakke tjener som vigtigt informationsgrundlag for den årlige såkaldte dechargeprocedure ved hvilken Europa-Parlamentet og Rådet kontrollerer gennemførelsen af EU-budgettet.

Resumé

Den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport vedrørende EU-budgettet for 2016 samler de nyeste oplysninger om de resultater, der er opnået med midler fra EU-budgettet, samt om forvaltningen og beskyttelsen af det.

Den gældende **flerårige finansielle ramme**, der dækker perioden 2014-2020 blev vedtaget i 2013 i kølvandet på de finansielle og økonomiske kriser samt den finanspolitiske konsolidering i medlemsstaterne. Den er udarbejdet med det formål at støtte målene i Europa 2020-strategien og lægger stærkt vægt på investeringer i job og vækst.

Disse mål afspejles i Kommissionens 10 politiske prioriteter, som Jean-Claude Juncker fremlagde ved sin tiltrædelse som formand for Kommissionen. Disse prioriteter er stadig stærkt relevante i dag.

Der er dog også opstået en række nye udfordringer, og her er det især vigtigt, at Europa giver et stærkt og forenet svar på migrationskrisen og de sikkerhedstrusler, der er afledt af global ustabilitet. **EU-budgettet har spillet en central rolle i forbindelse med løsningen af disse problemer.** I 2016 er tiltag på følgende områder blevet højt prioriteret: fremme af vækst, konkurrenceevne, investeringer og job samt de europæiske svar på de globale udfordringer. Dette krævede, at Kommissionen gjorde fuldt brug af den fleksibilitet, der er bygget ind i den flerårige finansielle ramme med henblik på at sikre, at midler hurtigt kan kanaliseres derhen, hvor der er mest brug for dem.

Effektivitet og resultater

Vækst, job og et modstandsdygtigt samfund

Genopretningen af den europæiske økonomi fortsætter, om end væksten forbliver moderat og stadig bremses af arven fra de finansielle og økonomiske kriser. I en kontekst hvor der hersker usikkerhed verden over, har denne skrøbelige genopretning gjort det bydende nødvendigt, at EU-budgettets kerne fortsat er bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst.

Det er fortsat en overordnet prioritet for EU-budgettet at fremme job, vækst og investeringer, som Jean-Claude Juncker bekræftede i sin tale om Unionens

I 2016 fremsatte Kommissionen også vigtige forslag, der har til formål at få den gældende flerårige finansielle ramme til at fungere bedre. Kommissionens meddelelse om **Midtvejs gennemgangen/midtvejsrevisionen af flerårige finansielle ramme for årene 2014-2020²**, der blev fremlagt i september 2016, omhandlede således en ambitiøs lovgivningspakke, der har til formål at:

- i) stille ekstra økonomiske midler til rådighed til håndtering af migrations- og sikkerhedsrisici og fremme økonomisk vækst, jobskabelse og konkurrenceevne
- ii) øge EU-budgettets fleksibilitet, så det kan bruges til hurtigt og effektivt at kunne imødegå uforudsete omstændigheder og
- iii) forenkle finansielle regler og dermed reducere den administrative byrde for modtagerne af EU-midler³.

Disse forslag trækker på det af Kommissionens igangværende arbejde, der hører ind under initiativet **Et EU-budget, der fokuserer på resultater**. En anden bemærkelsesværdig udvikling i 2016 omfatter forbedringer af strukturen og indholdet af de programredegørelser, der ledsagede budgetforslaget for 2017, således at budgetmyndigheden får et mere præcist billede af programmernes udbytte. Derudover fremlagde Kommissionen i 2016 også for første gang én **integreret regnskabspakke**, der indeholder oplysninger om indtægter, udgifter, forvaltning og udbytte af EU-budgettet i overensstemmelse med bedste praksis for **åbenhed og ansvarlighed**. Åbenhed og gennemsigtighed sikres også ved hjælp af ordningen for finansiel gennemsigtighed⁴, under hvilken der offentliggøres oplysninger om modtagere af EU-midler, der forvaltes direkte af Kommissionen.

tilstand den 14. september 2016. I denne tale understregede kommissionsformanden, at der er brug for, at Europa styrker den økonomiske genopretning og investerer stærkt i de unge og de jobsøgende såvel som i opstartsvirksomheder og små og mellemstore virksomheder (SMV'er).

To år efter dens oprettelse har **Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)**, der er kernen i **investeringsplanen for Europa**, allerede givet mærkbare resultater.

Fra midten af maj 2017 forventes finansiering fra EFSI at støtte investeringer på mere end 190 mia. EUR i medlemsstaterne, hvilket er mere end halvdelen af målet på 315 mia. EUR for midten af 2018⁵.

I lyset af dette stærke resultat foreslog Kommissionen i september 2016 at forlænge fondens virke og fordoble dens økonomiske kapacitet, hvilket vil gøre det muligt at mobilisere mindst 500 mia. EU i investeringer inden 2020. Størstedelen af denne forhøjelse af midlerne vil komme fra private investeringer og giver dermed en vedvarende stimulering, der katalyseres af EU-budgettet. Kommissionen arbejder også på at gøre det nemmere at kombinere EFSI med andre europæiske finansieringsprogrammer.

Et godt eksempel herpå er **lånegarantifaciliteten** under **Cosmeprogrammet (programmet for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder)**, der fortsat var meget populært i 2016, bl.a. takket være yderligere risikovillig kapital fra EFSI.

I slutningen af 2016 havde mere end 143 000 SMV'er i 21 lande allerede modtaget 5,5 mia. EUR i finansiering med støtte fra Cosme.

Sideløbende med investeringsplanen for Europa er **de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene)** stærke instrumenter til fremme af intelligent og inklusiv vækst. Ved udgangen af 2016, som var medlemsstaternes første fulde gennemførelsesår, var projekter til en investeringsværdi af mere end 176 mia. EUR blevet godkendt til støtte fra ESI-fondene⁶.

Udover at yde finansiel støtte har fra ESI-fondene til formål at yde stærke incitamenter til medlemsstaterne til at gennemføre vigtige og vækstvenlige struktur- og politikreformer, herunder de reformer der er knyttet til de landespecifikke henstillinger, som er udsendt i forbindelse med det europæiske semester.

Den efterfølgende evaluering af anvendelsen af midlerne under samhørighedspolitikken i perioden 2007-2013, som blev færdiggjort i 2016, viser, hvordan disse midler har bidraget til vækst og jobskabelse, og hvordan hver region og hvert land i EU har haft gavn af samhørighedspolitikken. For eksempel vurderedes det, at:

I EU-12-landene har midlerne under samhørighedspolitikken og investeringer i udviklingen af landdistrikterne for perioden 2007-2013 ført til en stigning i BNP på 4 % over normalen i 2015.

Samhørighedspolitikken har også vist sig at være

effektiv i kampen mod arbejdsløshed i programperioden 2007-2013. Foreløbige tal har vist, at:

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden har ført til oprettelsen af 1,2 mio. job, og 9,4 mio. deltagere, der blev støttet af Den Europæiske Socialfond (ESF), har efterfølgende fået arbejde.

Selv om det kun er muligt at rapportere om positive resultater, efter at en foranstaltning er afsluttet, ser det ud til, at tiltag under **ungdomsbeskæftigelsesinitiativet** sammen med tiltag under **Den Europæiske Socialfond (ESF)** giver positive resultater for beskæftigelsen. Ved udgangen af 2015 deltog 2,7 mio. unge i aktiviteter, der var organiseret i forbindelse med disse tiltag, herunder 1,6 mio. ledige og 700 000 ikke-erhvervsaktive.

235 000 ledige kom tilbage i beskæftigelse, 181 000 erhvervede en kompetence, og 100 000 var under uddannelse som resultat af et tiltag under ESF eller ungdomsbeskæftigelsesinitiativet.

I visse medlemsstater har det imidlertid taget længere tid at få de nødvendige procedurer og strukturer til gennemførelse af ungdomsbeskæftigelsesinitiativet på plads.

Horisont 2020 - rammeprogrammet for forskning og innovation er vigtigt for opbygningen af et samfund og en økonomi baseret viden og innovation i hele EU. Det er lykkedes programmet at nå op på 49 000 kapitalindsud, og der er underskrevet tilskudsaftaler til en samlet værdi af 20,5 mia. EUR. Mere end 21 % af kapitalindsuddene gik til SMV'er. I 2016 fejrede Marie Skłodowska-Curie-aktionerne desuden 20-års jubilæum, og mellem 2014 og 2016 finansierede disse 25 000 forskere.

Nobelprisen i kemi gik til tre kandidater, der har modtaget støtte siden fjerde rammeprogram for forskning.

En række programmer for infrastruktur i stor målestok bidrager også til job i EU og til vækstmålene. Galileoprogrammet, der opstiller Europas eget globale satellitnavigationssystem, bevægede sig i 2016 fra udrulningsfasen og ind i driftsfasen.

Opsendelsen af 6 nye satellitter i 2016 gjorde det muligt at begynde at levere tjenester.

Med klarmeldingen af Galileos indledende tjenester i december 2016 kan chipsæt- og modtagerproducenter samt applikationsudviklere anvende Galileosignaler til udvikling af deres aktiviteter, og der findes allerede en række Galileokompatible produkter på markedet⁷. Det skal

bemærkes, at gennemførelsen af projekter under Horisont 2020 har tilskyndet til udviklingen af nye Galileoapplikationer. Disse projekter har allerede ført til, at 13 opfindelser sendes på markedet, der er taget 5 patenter, der er produceret 34 avancerede prototyper, 2 produkter allerede er på markedet, og der er offentliggjort 223 videnskabelige artikler. Det globale satellitnavigationssystemmarked forventes at vokse fra 5,8 mia. apparater i brug i 2017 til skønnede 8 mia. i 2020.

Connecting Europe-faciliteten for transport har ydet støtte til 452 projekter til en samlet værdi af 19,4 mia. EUR i investeringer i hele Europa. Det har været med til at kickstarte store infrastrukturinvesteringer i Europa og bidrage til de overordnede mål for Connecting Europe-faciliteten, såsom at slå bro over manglende transportforbindelser og fjerne flaskehalse. F.eks.:

Connecting Europe-faciliteten for transport bidrog til den 64 km lange Brenner Base Tunnel, der bliver den længste højkapacitetstunnel i verden.

Tunnelen vil styrke jernbanetraffikkens konkurrenceevne på den strategiske München-Verona-strækning betydeligt og bidrage til bedre omstilling af transportformerne i den sensitive Alperregion.

Hvad angår uddannelse, livslang læring, erhvervsuddannelse og fremme af iværksætteri drog mere end 2 mio. deltagere fordel af Erasmus+ ved udgangen af 2016. Det gjorde det muligt for 497 000 unge at studere, tage kurser, lave frivilligt arbejde og tage til udlandet på udveksling i 2016. Den første gennemførelsesrapport⁸ understregede, at:

Erasmus+studerende ikke blot har større chancer for at få job (sammenlignet med deres ikke-mobile ligemænd), men også har større chancer for at indtræde i lederstillinger. I gennemsnit indtræder 64 % af de Erasmus+studerende i lederstillinger senest 5-10 år efter afsluttet eksamen sammenlignet med 55 % blandt deres ikke-mobile ligemænd.

Fem banker⁹ har tilmeldt sig studielånsordningen under Erasmus+ og ét universitet har oprettet en innovativ finansieringsmodel. Til trods for positive tilbagemeldinger fra de studerende er tilslutningen (målt på antallet af finansielle formidlere og størrelsen af de ønskede garantier) lavere end oprindelig anslået, og Kommissionen forsøger at udbrede den geografiske dækning og tilslutning.

Endelig var 2016 det første år med gennemførelse af det nye system for direkte betalinger under den reviderede **fælles landbrugspolitik**. Medlemsstaterne forvaltede direkte betalinger til ca. 7 mio. landbrugere og landdistriktsudviklingsprogrammer. Der blev gennemført adskillige markedsstøtteforanstaltninger som reaktion på den ugunstige markedsudvikling i 2015 og 2016, og disse har bidraget til at skabe fornyet balance i landbrugssektorerne. Som svar på faldende mælkepriser i EU i første halvdel af 2016 og den vedvarende ubalance mellem udbud og efterspørgsel bekendtgjorde Kommissionen i juli 2016 iværksættelsen af en ekstraordinær foranstaltning om nedsættelse af mælkeproduktionen, som effektivt bidrog til at skabe fornyet balance på EU's marked for mejeriprodukter. Foranstaltningen finansierede en nedsættelse af mælkeproduktionen på mere end 850 000 ton i fjerde kvartal af 2016 (64 % af det samlede fald i mælkeproduktionen i EU), som afstedkom en stigning i mælkepriserne i EU på 29 % i anden halvdel af 2016.

Europæisk landbrug demonstrerede sin robusthed, jf. handelsstatistikkerne:

EU's eksport af landbrugsfødevarer nåede op på en værdi af 130,7 mia. EUR, hvilket er 1,5 % mere end i 2015.

Den europæiske reaktion på globale udfordringer

Europa reagerede i 2016 fortsat på de nye udfordringer, der opstod som følge af den omskiftelige geopolitiske situation. EU-budgettet ydede støtte til medlemsstaterne i deres bestræbelser på at håndtere migrationsstrømme på ordentlig vis, tage hånd om de underliggende årsager til migration og værne om Schengenområdet. Andre EU-

prioriteter, der er knyttet til de globale udfordringer, såsom klimændringer, blev fortsat også støttet over EU-budgettet.

Gennemførelsen af medlemsstaternes nationale programmer under **Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden** og **Fonden for Intern**

Sikkerhed tog fart i 2016.

Medlemsstaterne forbedrede således deres indsats i forbindelse med både frivillig og tvungen tilbagesendelse med støtte fra Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden:

Ud af 37 748 tilbagesendte migranter deltog 26 187 i frivillige tilbagesendelsesprogrammer.

De foreløbige tal viser, at antallet af irregulære migranter, der blev pågrebet ved EU's ydre grænser er faldet (fra 1,8 mio. i 2015 til 0,5 mio. i 2016). Antallet af ulovlige ankomster til Grækenland faldt dramatisk som følge af gennemførelsen af erklæringen fra EU og Tyrkiet. Antallet af illegale ankomster fra Libyen er dog fortsat meget højt.

I 2016 modtog EU's medlemsstater 14 205 flygtninge, der blev genbosat i EU gennem nationale og multilaterale ordninger¹⁰. Det er det højeste antal genbosatte mennesker på et enkelt år i EU indtil videre¹¹ og et direkte resultat af EU's genbosættelsesordninger. Stigningen demonstrerer værdien af og potentialet for styrket samarbejde om og koordinering af genbosættelser på EU-niveau.

Gennemførelsen af hotspottilgangen i Grækenland og Italien fortsatte. I 2016 oprettede Grækenland således fem hotspots med en samlet kapacitet på 7 450 pladser. Italien har desuden taget fire hotspots med en samlet kapacitet på 1 600 pladser i brug.

Kommissionen og det nyoprettede **Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex)** arbejdede frem mod en effektiv tilstedeværelse til søs:

I 2016 blev 174 500 mennesker reddet alene i det centrale Middelhav.

Det hidtil usete omfang af flygtninge- og migrationsstrømme (især fra Syrien) har også ført til, at Kommissionen har oprettet nye typer EU-instrumenter og -bistand: i tillæg til at yde humanitær bistand uden for Europa begyndte EU for første gang at finansiere humanitære tiltag inden for sine grænser via det nye **nødhjælpsinstrument**.

I 2016 blev der givet ly til over 35 000 mennesker i Grækenland i form af telte i den indledende fase og senere vintersikrede containere. Derudover blev der oprettet 417 sikre pladser til uledsagede mindreårige på særlige centre.

Ydermere blev den humanitære bistand i Tyrkiet, der ydes gennem **faciliteten for flygtninge i Tyrkiet**, øget betydeligt. Dette gjorde bl.a. Kommissionen i stand til at iværksætte et innovativt program kaldet Det sociale krisesikkerhedsnet, der har til formål at

bistå en million af de mest sårbare flygtninge i Tyrkiet med regelmæssige kontantudbetalinger. Dette er et eksempel på den stigning i brugen af bistand over EU-budgettet som en effektiv måde at yde hurtig hjælp til mennesker i nødsituationer.

Udover den humanitære bistand støtter Kommissionen også det langsigtede eksistensgrundlag og de socioøkonomiske og uddannelsesmæssige perspektiver for flygtninge og deres værtssamfund i Tyrkiet. Her er de første indikative resultater af projektet "Generation Found", der er et uddannelsesprojekt gennemført i samarbejde med UNICEF:

*60 000 børn får uddannelsesmateriale og 10 392 børn får hjælp gennem psykosociale programmer og programmer for social samhørighed.
2 081 personer blev oplært inden for uddannelsesområdet.
7 950 syrere inden for uddannelsesområdet modtog tilskyndelsesmidler.*

Ønsket om at fremme stabilitet og bæredygtig udvikling er også af betydning for de tiltag, som EU-budgettet understøtter uden for EU's territorium. EU er verdens største bidragyder af **humanitær bistand** og spiller således en central rolle i håndteringen af udfordringerne på det humanitære område. I 2016 forvaltede Kommissionen:

Et hidtil uset budget for humanitær bistand på ca. 2 mia. EUR, der gik til mad, ly, beskyttelse og sundhedspleje til 120 mio. mennesker i mere end 80 lande.

Som opfølgning på de gode erfaringer med investeringsplanen for Europa fremlagde Kommissionen i 2016 en ambitiøs **plan for europæiske eksterne investeringer** i Afrika og de europæiske nabolande som middel til at løse de problemer, der fører til migration. Som en del af denne plan **forventes Den Europæiske Fond for Bæredygtig Udvikling (EFSD)¹² at mobilisere op til 44 mia. EUR i investeringer** med midler over EU's almindelige budget.

EU-budgettet er også et vigtigt redskab i bekæmpelsen af **klimaændringerne**, og EU har derfor besluttet, at mindst 20 % af budgettet for 2014-2020 – svarende til lidt mere end 200 mia. EUR over hele perioden – skal bruges på klimarelaterede foranstaltninger.

I 2016 blev det samlede bidrag til indarbejdning af klimaindsatsen anslået til ca. 20,9 %.

Kommissionens forvaltning og beskyttelse af EU-budgettet

I tillæg til det udbytte, der opnås ved anvendelse af EU-midler, har den måde, som EU-budgettet forvaltes på, også en væsentligt indvirkning på det samlede udbytte. Derfor efterstræber Kommissionen

at nå de højeste standarder inden for finansiel forvaltning hvad angår produktivitet, effektivitet og omkostningseffektivitet.

Beskyttelse af EU-budgettet ved hjælp af effektiv forvaltning

Kommissionens førsteprioritet er at sikre, at EU-budgettet forvaltes fornuftigt, og at alle nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af skatteydernes penge er på plads.

Selv om forvaltningen af budgettet i sidste ende er Kommissionens ansvar, afholdes 74 % af udgifterne af myndighederne i medlemsstaterne i henhold til princippet om delt forvaltning.

Kommissionen beskytter EU-budgettet, dvs. EU's udgifter, mod uretmæssige eller uregelmæssige transaktioner ved hjælp af to centrale metoder:

- i) forebyggende mekanismer (f.eks. forudgående kontrol, afbrydelse og suspension af betalinger) og
- ii) korrigerende mekanismer (primært finansielle korrektioner, der pålægges medlemsstaterne, men også i mindre grad inddrivelse fra modtagere af EU-midler): hvis de forebyggende mekanismer ikke er effektive, skal Kommissionen i forbindelse med sin tilsynsfunktion anvende korrigerende mekanismer som sidste udvej.

Kommissionens tjenestegrene har gennem årene haft succes med at begrænse den *årlige* fejlprocent. Til trods for den nedadgående tendens i den anslåede fejlprocent har Revisionsretten endnu ikke afgivet en positiv revisionserklæring vedrørende dens holdning om de underliggende transaktioners lovlighed og formelle rigtighed, eftersom dens skøn over Kommissionens årlige fejlprocent stadig er højere end væsentlighedstærsklen på 2 %¹³. Mens der et givet år kan forefindes fejl, bliver disse imidlertid også behørigt korrigeret de efterfølgende år. Det er derfor nødvendigt og mere passende at foretage en *flerårig*

analyse af disse fejl og korrektioner. Kommissionens udgiftsprogrammer, kontrolsystemer og forvaltningscyklus, der ligger inden for den såkaldte flerårige finansielle ramme, er netop også flerårige.

I 2016 beløb de samlede **finansielle korrektioner og effektuerede inddrivelse** sig til 3,4 mia. EUR, hvilket svarer til 2,5 % af de effektuerede betalinger. I perioden 2010-2016 var det gennemsnitlige bekræftede beløb på 3,3 mia. EUR eller 2,4 % af de gennemsnitlige betalinger over EU-budgettet, mens det gennemsnitlige effektuerede beløb var på 3,2 mia. EUR eller 2,3 % af betalingerne.

Det **samlede fremadrettede risikobeløb ved afslutningen**, dvs. når alle korrektioner er foretaget, **anslås til mindre end 2 % af de samlede relevante udgifter**. Dette indikerer, at Kommissionens tjenestegrenes *flerårige* kontrolmekanismer generelt sikrer passende forvaltning af risici vedrørende transaktionernes lovlighed og formelle rigtighed, og at de finansielle korrektioner og inddrivelse, der foretages de efterfølgende år, samlet set **beskytter EU-budgettet**.

I mellemtiden træffes der yderligere forholdsregler i forbindelse med de programmer, som har en vedvarende høj fejlprocent, med henblik på at finde en løsning på årsagen dertil¹⁴ og for at forebygge, afsløre og afhjælpe svig¹⁵. I den forbindelse blev det nye **system for tidlig opdagelse og udelukkelse**, der skal beskytte EU's finansielle interesser, taget i brug den 1. januar 2016. Dette system øger beskyttelsen af EU-budgettet mod upålidelige økonomiske aktører.

Forvaltningserklæring

I deres årlige aktivitetsrapporter for 2016 **erklærede alle 49 ved delegation bemyndigede anvisningsberettigede, at de havde opnået rimelig sikkerhed** for, at de oplysninger, der er indeholdt i deres rapport, giver et retvisende billede; at de midler, der var afsat til aktiviteterne, er blevet anvendt til det tiltænkte formål og i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning; og at

de indførte kontrolprocedurer giver de nødvendige garantier for de underliggende transaktioners lovlighed og formelle rigtighed.

Af hensyn til gennemsigtigheden er der i de årlige aktivitetsrapporter afgivet forbehold for de programmer, for hvilke restfejlprocenten (endnu) ikke var faldet til under 2 % på rapporteringstidspunktet.

29 af de ved delegation bemyndigede anvisningsberettigede afgav revisionserklæringer uden forbehold, mens 20 erklæringer var behæftet med i alt 37 **forbehold** i 2016 (sammenlignet med 33 i 2015). Dette års forbehold vedrører udgifter og indtægter. I alle tilfælde har de relevante ved delegation bemyndigede anvisningsberettigede vedtaget handlingsplaner med henblik på at afhjælpe de underliggende svagheder og afbøde de deraf følgende risici.

Hvad angår opnåelsen af sikkerhed i 2016, er der gjort **bemærkelsesværdige fremskridt** bl.a. i forbindelse med den årlige regnskabsafslutning og i form af en tilbageholdelse på 10 % af udbetalingen for hver enkelt mellemliggende betaling fra GD REGIO, GD EMPL og GD MARE¹⁶, en differentieret væsentlighedstærskel for Horisont 2020 for så vidt angår de generaldirektorater, agenturer og organer, der arbejder med forskning, og bedre segmentering af opnåelsen af sikkerhed pr. type udgifter i GD DEVCO og GD NEAR.

Produktive, effektive og omkostningseffektive interne kontrolsystemer

Høje standarder for finansiel forvaltning kræver, at de foranstaltninger, der skal sikre effektiv beskyttelse af EU-budgettet, er omkostningseffektive.

Med tanke herpå træffes der foranstaltninger, som skal skabe synergier og effektivitetsgevinster, f.eks. ved at forenkle regler og procedurer, forbedre og integrere finansielle IT-systemer samt eksternalisere og gensidiggøre finansiell ekspertise. Dette fører i sidste ende til en mindre bureaukratisk administrativ byrde, proportionelle omkostninger til kontrol af modtagere, lavere fejlprocenter, forbedret datakvalitet samt kortere sagsbehandlings- og udbetalingstid.

Der er allerede gjort fremskridt, navnlig i forbindelse med forenklingen af de finansielle regler, digital forvaltning af udbud og tilskud (inkl. oprettelsen af et centralt kontaktpunkt til kommunikation og informationsudveksling med interessenter) og reducere af udbetalingstiden.

For at forbedre produktiviteten af den finansielle forvaltning yderligere har Kommissionen i 2016 iværksat en gennemgang af de primære finansielle forretningsprocedurer.

Derudover evaluerer Kommissionens tjenestegrene regelmæssigt **effektiviteten** af deres interne kontrolsystemer. For 2016 konkluderede Kommissionens tjenestegrene generelt, at de interne kontrolstandarder fungerer godt og blev implementeret effektivt.

Ved udgangen af 2016 havde alle Kommissionens tjenestegrene også evalueret deres kontrolsystemers **omkostningseffektivitet**. På baggrund af disse evalueringer (f.eks. risici, omkostningerne ved kontrol, betalingstider) konkluderede hovedparten, at kontrolsystemerne forbedrer den organisatoriske egnethed. Kommissionens tjenestegrene træffer i stigende grad foranstaltninger, der skal sikre, at deres kontrolsystemer fortsætter med at være risikobaserede og omkostningseffektive. Et eksempel på, hvordan man kan kombinere ressourcer for at få stordriftsfordele og forbedre omkostningseffektiviteten af kontrollerne, er oprettelsen af det fælles støttecenter, der betjener mere end 20 generaldirektorater og andre enheder såsom forvaltningsorganer og fællesforetagender, der har alle har det til fælles, at de er med til at gennemføre forskningsprogrammet Horisont 2020.

Den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapports struktur

Del 1 i denne rapport vurderer **effektiviteten af EU-budgettet på grundlag af den senest tilgængelige dokumentation for de resultater, der var opnået ved anvendelse af EU-budgettet indtil udgangen af 2016**. Der trækkes på oplysninger fra de programredegørelser, der indgår i budgetforslaget for 2018, de årlige aktivitetsrapporter for 2016, der er udarbejdet af Kommissionens tjenestegrene og andre kilder såsom evalueringer¹⁷ og gennemførelsesrapporter vedrørende EU-programmer.

Rapporten giver således en form for introduktion til disse dokumenter, hvor man kan finde yderligere og mere detaljerede oplysninger om programmernes mål samt fremskridt i henhold til indikatorer, der holdes op mod referenceværdier og tilgængelige mål. Selv om rapporten vedrører rapporteringsåret 2016, trækker den på de senest tilgængelige data, der nogle gange vedrører tidligere rapporteringsår.

For hvert af budgettets udgiftsområder giver rapporten oplysninger om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af programmerne under den flerårige finansielle ramme (FFR) for perioden 2014-2020, og de seneste tilgængelige oplysninger om resultaterne af programmerne under FFR for perioden 2007-2013. Efter anmodning fra Europa-Parlamentet og Revisionsretten redegøres der i rapporten også for forbindelserne til Europa 2020-strategien, og der gives konkrete eksempler på den merværdi, der opnås af EU-finansieringen.

I del 2 beskrives **Kommissionens interne kontrol med, finansielle forvaltning og beskyttelse af EU-budgettet i 2016**. Denne rapportering trækker på de årlige aktivitetsrapporter fra Kommissionens tjenestegrene, hvori det interne kontrolmiljø og hertil knyttede spørgsmål beskrives i detaljer. I det omfang der i løbet af året opstod problemer, beskrives det i rapporten, hvordan Kommissionens tjenestegrene løste disse problemer. Afsnittet sammenfatter oplysninger om, hvorvidt de interne kontrolmål er nået (risikoforvaltning i forbindelse med lovlighed og formel rigtighed, omkostningseffektivitet af kontroller, og strategier for bekæmpelse af svig), beskyttelsen af EU-budgettet samt den forvaltningserklæring, der er fremlagt for kommissærkollegiet.

Denne erklæring er ikke blot baseret på ledelsens egne konklusioner (der er baseret på statistiske såvel som andre indikatorer for kontrolresultater og korrektioner), men er også afstemt med uafhængige parter holdninger (den interne revisionstjenestes revisionsresultater og begrænsede konklusioner, Revisionsrettens bemærkninger) og konklusionerne på revisionsopfølgingsudvalgets arbejde.

Den konklusion, der drages på grundlag af forvaltningserklæringerne fra tjenestegrenene, og den sikkerhed, der er opnået gennem det interne revisionsarbejde, **gør det muligt for Kommissionen at påtage sig det overordnede politiske ansvar for forvaltningen af EU-budgettet for 2016 gennem vedtagelsen af denne rapport**.

Del 1

Effektivitet og resultater

Kommissionen har forpligtet sig til at sikre, at EU-budgettet giver det bedste udbytte for borgerne i form af stærk støtte til EU's politiske prioriteter. I 2016 blev især job, vækst og investeringer samt hurtige og omfattende reaktioner på de talrige udfordringer, som EU stod over for, prioriteret højt.

For at sikre at midlerne tildeles prioriteter, og at tiltag giver et højt udbytte og merværdi, gennemfører Kommissionen sit initiativ "Et EU-budget, der fokuserer på resultater". Initiativet bygger på resultatrammen for perioden 2014-2020 og fremmer en bedre balance mellem overholdelse og udbytte. De vejledende principper bag er "fokus, smidighed og resultater", og initiativet har til formål at sikre, at hver euro på EU-budgettet bruges på de områder, der giver højest EU-merværdi, at udbyttet af EU-budgettet evalueres grundigt, og at de opnåede resultater kommunikerer klart og tydeligt.

Set i lyset af dette præsenterede Kommissionen den 14. september 2016 en omfattende midtvejs gennemgang af den gældende flerårige finansielle ramme (FFR), inkl. en gennemgang af EU-budgettets resultatramme. Denne gennemgang var en god mulighed for at tage bestik af de opnåede resultater og af behovet for at reagere på større uforudsete udfordringer, som f.eks. migrations- og sikkerhedskrisen. Gennemgangen underbyggede en række forslag fremlagt sammen med en meddelelse, der har til formål at supplere finansieringen af EU's hovedprioriteter og behov inden for områderne job og vækst samt migration og sikkerhed med ca. 6 mia. EUR. Forslaget har også til formål at skabe mere fleksibilitet for EU-budgettet og forenkle de finansielle regler, der gælder for modtagere af midler.

Som bevis på, at Kommissionen har forpligtet sig til at skabe de nødvendige rammer for en resultatorienteret tilgang og for at sikre, at fokus lægges på resultater fremfor på de afholdte beløb,

har Kommissionen foreslået en række ændringer til finansforordningen. Disse vil f.eks. gøre det muligt, at betalinger baseres på opfyldte betingelser, at udbetalingen af et "fast engangsbeløb" fremover vil kunne dække alle støtteberettigede omkostninger i forbindelse med en foranstaltning, at forenklede tilskudsformer prioriteres, og at anvendelsesområdet for kontrol af forenklede tilskudsformer præciseres. Enklere og mere fleksible regler bør bidrage til hurtigere og mere effektiv anvendelse ude i medlemsstaterne og har til formål at reducere de omkostninger, der vedrører gennemførelsen af EU-reglerne såvel som fejlprocenterne. Kommissionens forslag om en forenklet finansforordning har til formål at skabe et fælles regelsæt, der er lettere at læse, og som er 25 % mindre end den gældende finansforordning og dertilhørende gennemførelsesbestemmelser.

Der er også gjort andre fremskridt i forbindelse med dette initiativ i 2016. Navnlig er strukturen og indholdet af de programredegørelser, der ledsagede budgetforslaget for 2017 blevet forbedret, således at budgetmyndigheden får et mere præcist billede af programmernes udbytte. Derudover fremlagde Kommissionen i 2016 også for første gang en integreret regnskabspakke, der indeholder detaljerede oplysninger om indtægter, udgifter, forvaltning og udbytte af EU-budgettet i overensstemmelse med bedste praksis for åbenhed og ansvarlighed (den integrerede regnskabspakke om EU-budgettet)¹⁸. Kommissionen har også aktivt arbejdet sammen med eksperter fra medlemsstaterne, andre EU-institutioner og internationale organisationer for at opbygge en fælles forståelse af de gældende resultatrammer og skabt mulighed for at udveksle nye idéer og bedste praksis. I 2016 fandt der tre sådanne ekspertgruppemøder sted, foruden den anden konference om initiativet "Et EU-budget, der fokuserer på resultater".

Centrale elementer af EU-budgettet

Resultatrammen for perioden 2014-2020

Det er en forudsætning for mere resultatorienterede og godt forvaltede EU-programmer, at der implementeres en solid resultatramme for EU-budgettet. I FFR for perioden 2014-2020 er der indarbejdet resultatrammer som et nyt obligatorisk element i retsgrundlaget for programmerne og som en grundpille i den øgede resultatorienterede tilgang for denne programmeringsperiode. Disse rammer kræver, at der fastsættes klare og målbare målsætninger og indikatorer samt overvågnings-, rapporterings- og evalueringsplaner. Det er Kommissionens opfattelse, at overvågningen af disse indikatorer i kombination med evalueringer skaber et godt grundlag for at vurdere udbyttet af programmerne og sikre, at de på sigt opfylder de fastsatte mål. Det er også med til at sikre, at problemer kommer i forkøbet og løses, når de opstår.

I et programs første gennemførelsesår bygger udbyttedataene i overvejende grad på input, dvs. finansielle tildelinger, men hvor det er muligt også på output, dvs. udbytte. Det første sæt oplysninger er en god indikator for udgifterne på EU-budgettet og deres bidrag til de politiske prioriteter. Efterhånden som programmet gennemføres bliver oplysninger om udbytte og virkning tilgængelige, men dette er først muligt, når der er gået tilstrækkelig lang tid til, at de afholdte udgifter har kunnet skabe en virkning.

Revisionsrettens revisioner er også med til at øge udbyttet af programmerne, driften heraf, forvaltningssystemerne samt procedurerne i de organer og institutioner, der forvalter EU's midler¹⁹. De seneste beretninger bekræfter f.eks. behovet for at forenkle reglerne og styrke eller tilpasse resultatrammen. Disse erfaringer vil blive medtaget i Kommissionens forberedelse af den næste generation af programmer.

Delt ansvar for resultaterne

Ca. 3/4 af EU-budgettet gennemføres i samarbejde med medlemsstaterne i henhold til princippet om delt forvaltning. Selv om Kommissionen har det endelige ansvar for forvaltningen af EU-budgettet, deles ansvaret for de resultater, der opnås med midler fra EU-budgettet, med en bred vifte af aktører på europæisk, nationalt og regionalt niveau. Alle har et ansvar for at sikre, at hver euro på EU-budgettet

tjener det fastsatte mål på lønsom og effektiv vis.

En stærk katalysatoreffekt

EU-budgettet anvendes i kombination med de nationale budgetter og er et værktøj, som komplementerer politikker og lovgivningsinstrumenter i bestræbelserne på at opfylde EU's prioriteter. Selv om det er relativt begrænset i størrelse (svarende til ca. 2 % af de samlede offentlige udgifter i EU), har det en kraftig løftestangseffekt og fungerer i høj grad som katalysator. Det har en evne til at mobilisere midler ved hjælp af finansielle instrumenter, og et fremtrædende eksempel herpå er Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSD). Det kan også bidrage til at styre nationale offentlige investeringer i retning af i fællesskab vedtagne EU-mål gennem medfinansiering.

Sammenhæng med de nationale budgetter

Kommissionen arbejder tæt sammen med medlemsstaterne for at sikre komplementariteten mellem EU og de nationale budgetter og for at styrke koordineringen af økonomiske politikker mellem medlemsstaterne imellem. Det arbejde, der foregår inden for rammerne af det europæiske semester (herunder de landespecifikke henstillinger), er afgørende for synergieffekten og redueringen af den finanspolitiske byrde, hvor det er muligt.

Den flerårige karakter

Til forskel fra de nationale budgetter er EU-budgettet flerårigt af natur, hvilket betyder, at det primært er et investeringsbudget. FFR støtter EU-tiltag på mellemlang og lang sigt og tilstræber at skabe en sammenhængende og stabil langsigtet vision for modtagerne af midler og de medfinansierende nationale myndigheder. Den uforudsigelige karakter af de seneste kriser, såvel inden for som uden for Europa, har imidlertid afdækket, at det også skal være muligt at tilpasse EU-budgettet til uforudsete begivenheder og at reagere hurtigt, der hvor der er behov. For at bibeholde balancen mellem EU-budgettets forudsigelighed og reaktionsevne er der brug for hele tiden at revurdere og justere det.

EU-budgettet 2016:

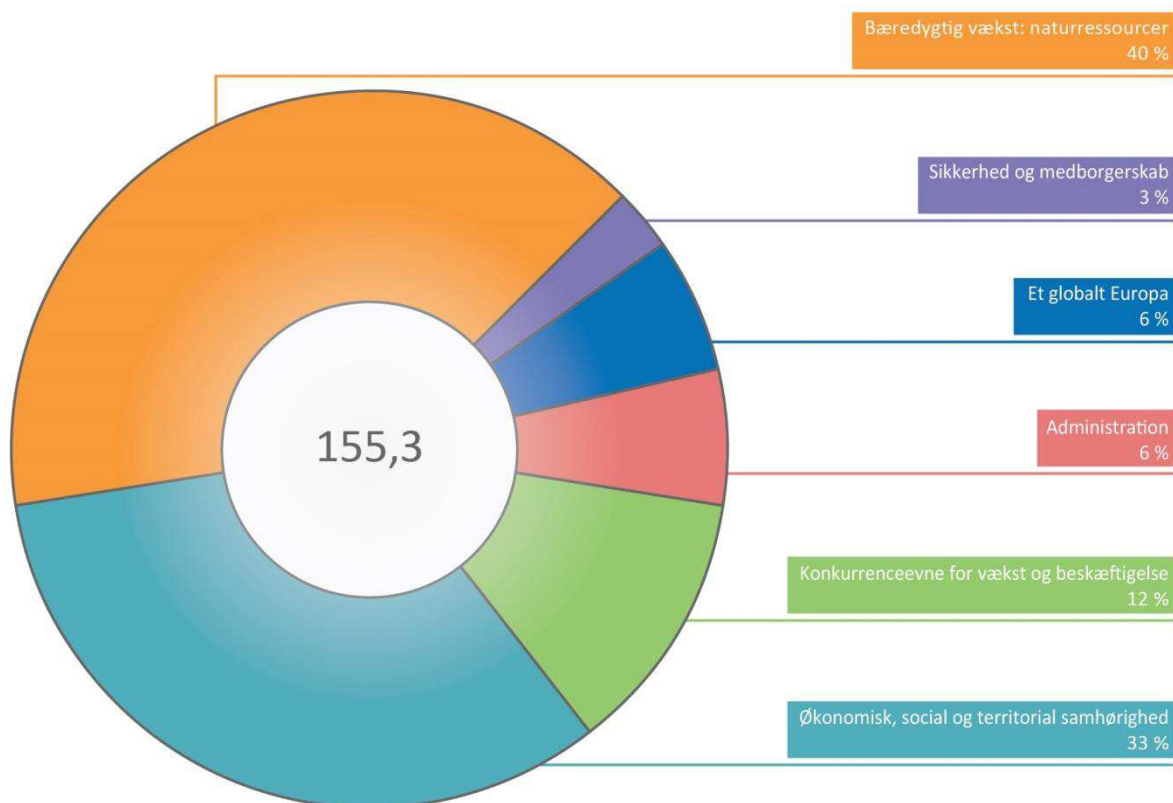

Diagram: EU-budgettet for 2016 opdelt efter udgiftsområde som en procentdel af det samlede EU-budget for 2016, der beløber sig til 155,3 mio. EUR.

I 2016 beløb EU-budgettet sig til 155,3 mia. EUR. Ca. halvdelen heraf (45 % eller 69,8 mia. EUR) var afsat til udgiftsområde 1 "Intelligent og inklusiv vækst" fordelt mellem udgiftsområde 1A "Konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse" (12,2 %) og udgiftsområde 1B "Økonomisk, social og geografisk samhørighed" (32,7 %). Udgiftsområde 2 "Bæredygtig vækst: naturressourcer" var det næststørste budgetområde og tegnede sig for 40,2 %²⁰. I 2016 blev der vedtaget seks ændringsbudgetter. De ændringer, der ikke var standardjusteringer (for overskuddet for det foregående eller i forbindelse med ajourført lovgivning), blev foreslået for at styrke fokus på særlige prioriterede områder, såsom humanitær bistand inden for EU og forlængelsen af EFSI, og for at tage hånd om betalingsbehovet, der var meget mindre end anslået, primært på området for samhørighed. Næsten 1 % blev brugt på særlige instrumenter: nødhjælpsreserven, Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (EGF) og Den Europæiske Unions Solidaritetsfond (ESF).

Resumé af fremskridtene med horisontale spørgsmål

EU-budgettet og Europa 2020-strategien

FFR for perioden 2014-2020 og programmerne i den er udformet med henblik på at bidrage til opfyldelsen af de vedtagne fælles mål for Europa 2020-strategien, som har til formål at omdanne EU til en intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomi inden 2020.

EU-budgettets fordeling på de forskellige prioriteter viser, at den overordnede struktur for FFR for perioden 2014-2020 afspejler målene i Europa 2020-strategien.

For at kunne måle fremskridtene frem mod opfyldelsen af målet om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst omfatter Europa 2020-strategien²¹ fem overordnede mål om beskæftigelse, forskning og udvikling, klima og energi, uddannelse og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Hver medlemsstat har omformet disse overordnede mål til nationale mål. Der gennemføres således en lang række tiltag på både nationalt plan, EU-plan og internationalt plan med henblik på at opnå konkrete resultater. EU-budgettet er kun et af EU's midler til at bidrage til gennemførelsen af Europa 2020-strategiens overordnede mål. Hvorvidt det lykkes, afhænger imidlertid af, at alle EU's aktører gør en kollektiv indsats.

Der er en tydelig forbindelse mellem de individuelle mål og Europa 2020-strategiens mål om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst²². Målene er valgt med det formål at være gensidigt forstærkende og med henblik på at kunne yde et samlet bidrag til alle tre dimensioner. Målene sigter på at fremhæve et udvalgt antal hoveddrivkræfter for vækst, der er relevante for alle medlemsstater, og som kan fungere som rettesnor for medlemsstaternes tiltag med støtte fra EU-budgettet. De er bevidst ikke altomfattende og tager ikke højde for alle vækstfaktorer.

De overordnede Europa-2020-mål overvåges af Kommissionen ved hjælp af ni indikatorer. Oplysninger om fremskridtene med disse indikatorer opdateres og offentliggøres regelmæssigt på Eurostats websted²³. Nedenstående diagram viser de senest tilgængelige data²⁴ for de ni indikatorer. Diagrammet viser de fremskridt, der er gjort siden 2008, og hvor meget der stadig mangler for at nå Europa 2020-målene. De seneste data viser, at indikatorerne for miljø- uddannelsesmålene bevæger sig hen mod de overordnede mål, mens der stadig kræves en større indsats på områderne beskæftigelse, forskning og udvikling samt bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.

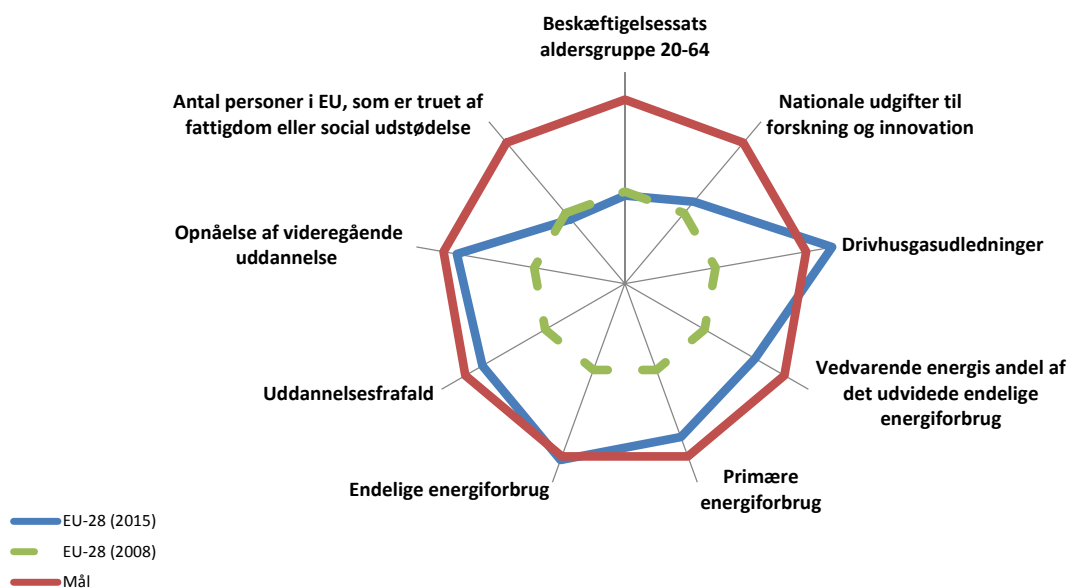

Diagram: De overordnede Europa 2020-mål – reference vs. 2015 vs. mål (100 %) – Kilde: Eurostats websted.

Integrering af klimaindsats og biodiversitet

EU-budgettet er også et vigtigt værktøj for gennemførelsen af tværgående politikmål såsom klimaforanstaltninger og biodiversitet. For at kunne reagere på udfordringerne og opfylde investeringsbehovene i forbindelse med klimændringerne har EU besluttet, at mindst 20 % af dets budget for 2014-2020 – svarende til 200 mia. EUR over hele perioden – skal gå til klimaindsatsen. For at nå dette mål integreres afbødnings- og tilpasningsforanstaltningerne i alle større EU-udgiftsprogrammer, navnlig i programmerne for regional udvikling, Samhørighedsfonden, energipolitikken, transportpolitikken, politikken for forskning og innovation, den fælles landbrugspolitik samt EU's udviklingspolitik. Siden budgetforslaget for

2014 er skønnene over de klimarelaterede udgifter blevet overvåget hvert år i overensstemmelse med den metode, der er baseret på de såkaldte "Rio markers". **I 2016 blev det samlede bidrag til indarbejdning af klimaindsatsen anslået til ca. 20,9 %.**

På samme måde som for integreringen af klimaindsatsen skønnede sporingproceduren for biodiversitetsrelaterede udgifter, at 7 % af 2015-budgettet og 9 % af 2016-budgettet ville gå til at begrænse og vende den nedadgående tendens for biodiversiteten i EU og dermed yde et vigtigt bidrag til Europa 2020-strategiens mål om bæredygtig vækst.

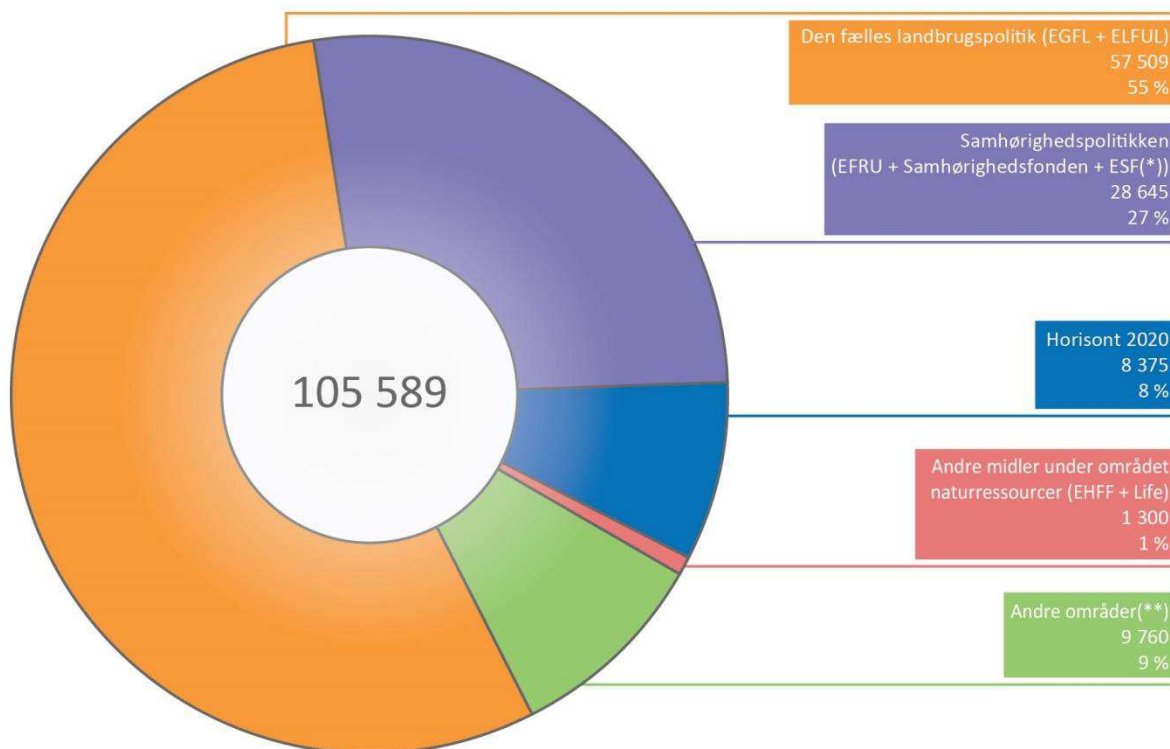

Diagram: EU-budgettets bidrag til klimaindsatsen i perioden 2014-2017: 105 589 mio. EUR fordelt på budgetområder (kilde: Overslag over udgifter og indtægter 2018) - **Andre områder" omfatter udgifter til andre programmer (og PS) under udgiftsområde 1a (Copernicus, Connecting Europe-faciliteten, Cosme), udgiftsområde 3 (EU's civilbeskyttelsesmekanisme) og udgiftsområde 4 (EU's civilbeskyttelsesmekanisme, instrumentet til førtilltrædelsesbistand II, initiativet EU-bistandsfrivillige, instrumentet for økonomisk støtte til det tyrkisk-cypriotiske samfund, det europæiske naboskabsinstrument, det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder, instrumentet til finansiering af udviklings samarbejde, samarbejde med Grønland, instrumentet, der bidrager til stabilitet og fred, partnerskabsinstrumentet for samarbejde med tredjelande og humanitær bistand).

EU-budgettet og målene for bæredygtig udvikling

2015 var et afgørende år for bæredygtig udvikling over hele verden. Verdens ledere vedtog nemlig en ny ramme: 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling (herefter benævnt "2030-dagsordenen")²⁵, som blev vedtaget den 25. september 2015 på De Forenede Nationers 70. Generalforsamling i New York, der fokuserede på målene for bæredygtig udvikling. Samme år vedtog man også Parisaftalen om klimændringer (COP21)²⁶ samt Addis Abeba-handlingsplanen²⁷ som en integreret del af 2030-dagsordenen, og Sendairammen for katastrofeforebyggelse²⁸.

2030-dagsordenen repræsenterer en forpligtelse til at udrydde fattigdom og opnå en bæredygtig udvikling i hele verden inden 2030. De 17 mål for bæredygtig udvikling og de dertil knyttede 169 målsætninger er globale af natur, alment gældende og tæt forbundne.

Den 22. november 2016 fremlagde EU sit svar på 2030-dagsordenen samt målene for bæredygtig udvikling og vedtog en pakke herom²⁹. Denne pakke omfatter en overordnet meddelelse om De næste skridt

hen imod en bæredygtig europæisk fremtid³⁰ ledsaget af et arbejdsdokument³¹, der i brede vendinger beskriver, hvordan forskellige EU-politikker og EU-lovgivningen kan bidrage til opfyldelsen af målene om bæredygtig udvikling. Opfyldelsen af de mange mål afhænger stærkt af, hvilke tiltag medlemsstaterne iværksætter. EU støtter, koordinerer og komplementerer medlemsstaternes politikker på mange områder og deler ansvaret på andre områder.

EU-budgettet komplementerer de nationale budgetter og den brede vifte af EU's egne politikinstrumenter og lovgivningsinstrumenter, som tager hånd om de udfordringer, der er i forbindelse med bæredygtig udvikling. Kommissionen har allerede i stort omfang indarbejdet de økonomiske, sociale og miljømæssige dimensioner, der er kernen i målene for bæredygtig udvikling, EU-budgettet og udgiftsprogrammerne. Resultatrammen for EU's udgiftsprogrammer for perioden 2014-2020 indeholder allerede de relevante elementer til rapportering om disse tre dimensioner.

De resultater, der er opnået med midler fra EU-budgettet frem til slutningen af 2016, beskrives i den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport i overensstemmelse med programmernes forskellige udviklingstrin og varierer således fra inputdata i et programs tidlige fase til resultater for afsluttede programmer. Den information, der præsenteres i denne rapport, bygger på de senest tilgængelige data på tidspunktet for udarbejdelsen af den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport.

1.1. Konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse (udgiftsområde 1A)³²

Der var afsat 19 mia. EUR til programmerne for konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse (forpligtelsesbevillinger under udgiftsområde 1A) i 2016. Dette udgør 12,2 % af de samlede årlige udgifter på budgettet.

De vigtigste programmer under udgiftsområdet "Konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse" er:

Horisont 2020-rammeprogrammet for forskning og innovation

store infrastrukturprojekter (Galileo, den internationale termonukleare forsøgsreaktor (ITER) og Copernicus)

Erasmus+-programmet, der finansierer uddannelse, erhvervsuddannelse og idræt

Connecting Europe-faciliteten, der finansierer sammenkoblinger inden for transeuropæisk transport, energi og IKT-net og

Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSD), der indgår i investeringsplanen for Europa³³.

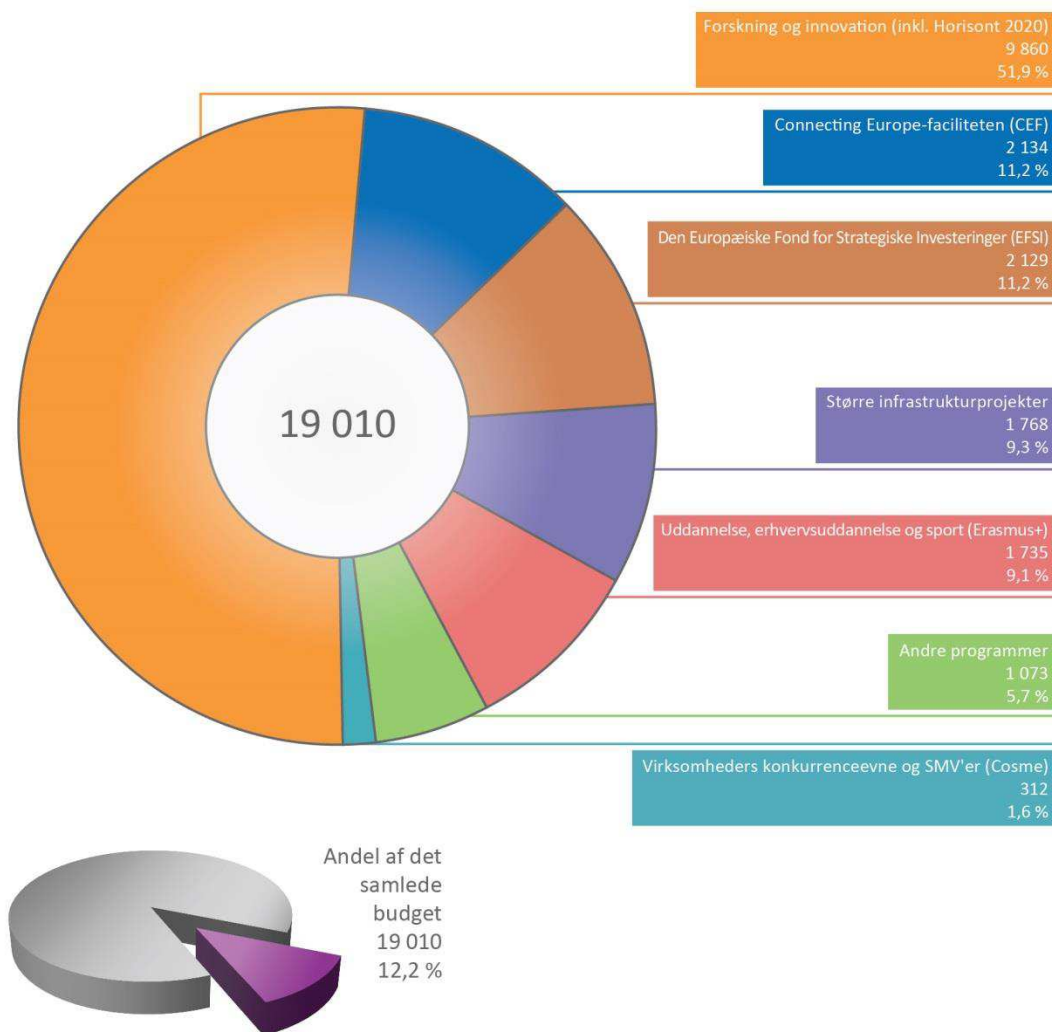

Diagram:

Nederst: Udgiftsområde 1A's andel af det samlede 2016-budget. / Øverst: Vigtigste programmer finansieret under udgiftsområde 1A i 2016. Kategorien "Andre programmer" omfatter blandt andet EU-programmet for beskæftigelse og social innovation (EaS), told og Fiscalis. Kategorien "Store infrastrukturprojekter" omfatter bl.a. Galileo, den europæiske geostationære navigations-overlay-tjeneste (EGNOS), Copernicus og ITER. Alle beløb er i mio. EUR.

Programmernes støtte til Kommissionens prioriteter

Programmerne under dette udgiftsområde bidrager primært til Juncker-Kommissionens prioriteter, nemlig "job, vækst og investering", "det digitale indre marked", "energiunionen og klima" og "en dybere og mere retfærdig Økonomisk og Monetær Union". De bidrager desuden til Europa 2020-prioriteterne om "intelligent og bæredygtig vækst" og "inkludativ vækst", primært ved at skabe job og øge beskæftigelsesegentheden ved hjælp af Horisont 2020 og Erasmus+. Programmerne under dette udgiftsområde bidrager endvidere til Europa 2020 ved at sætte skub i forskning og innovation, forbedre kompetenceniveauet og (livslang) uddannelse, fremme iværksætterlysten, lette brugen af intelligente net og digital økonomi, opbygge sammenkoblede transeuropæiske net, investere i tværeuropæiske infrastrukturer og sigte mod større energi- og ressourceeffektivitet.

1.1.1.

Status

for

2014-2020-programmerne

Budgetmidlerne under udgiftsområde 1A "Konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse" bidrog til Europa 2020-prioriteterne om "intelligent og bæredygtig vækst". Hovedprogrammerne stimulerede investeringer og job i en situation med moderate vækstprognoser og langsom genopretning af Europas økonomi.

Med det formål at slå bro over den eksisterende investeringskløft i EU fortsætter Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI) i tæt samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank (EIB) med at mobilisere privat finansiering af strategiske investeringer i innovative og strategiske projekter. EU-budgettet bidrager til EIB gennem EU's garantifond³⁴.

Andre hovedprogrammer finansierede initiativer, der

opbygger netværk og know-how på tværs af EU, såsom Horisont 2020 - rammeprogrammet for forskning og innovation, programmet for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (Cosme) og Connecting Europe-faciliteten.

Derudover bidrog store projekter såsom Galileo, Copernicus og ITER til at sikre Europa en førende rolle i rumsektoren og til at bevise, at fusion kan være en bæredygtig energikilde.

For at sikre at borgerne kan drage fuld fordel af de muligheder, som Europa skaber, støtter programmer såsom Erasmus+ uddannelsen af fremtidens jobsøgende.

Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI), der understøttes af EU's garantifond

Ved udgangen af december 2016, dvs. halvvejs inde i sin investeringsperiode, kørte gennemførelsen af EFSI efter planen. Den investeringsvolumen, som de godkendte EFSI-operationer forventedes at mobilisere, beløb sig på daværende tidspunkt til 163,9 mia. EUR (men var i midten af maj 2017 steget til 190 mia. EUR fordelt på alle EU's medlemsstater), hvilket er mere end halvdelen af målet på 315 mia. EUR for midten af 2018³⁵. Midlerne fordeler sig som følger:

- Inden for rammerne af infrastruktur- og innovationsvinduet har EIB godkendt 175 projekter til en investeringsværdi af rundt regnet 94,4 mia. EUR, idet EIB's finansiering understøttes af EU-garantien under EFSI med et forventet beløb på 22,4 mia. EUR. Disse projekter gennemføres i 25 medlemsstater og slår dermed rekorden fra 2016, der var på 20 lande.
- Inden for rammerne af vinduet for små og mellemstore virksomheder har Den Europæiske Investeringsfond (EIF) godkendt 244 projekter til en samlet investeringsværdi af 69,5 mia. EUR. Det forventes, at mere end 380 000 SMV'er og midcapselskaber fordelt på alle medlemsstater vil drage fordel heraf.

Projekter finansieret af EFSI omfatter støtte til i) et projekt for billige boliger i Polen, der indebærer opførelse af 1 300 billige boliger, ii) opførelsen af 14 centre for primær sundhedspleje i Irland, iii) opførelsen af 2 biomassefyrede kraftvarmeverker, der vil forbedre energiforsyningsikkerheden og leveringen af elektricitet, og iv) udrulningen af nye ultrahurtige bredbåndsnetværk i ca. 700 kommuner i Alsace i Frankrig. Alle projekter er plottet ind på projektkortet: <http://www.eib.org/efsi/map/index.htm>.

Evalueringen af erfaringer fra det første år med EFSI³⁶ indikerede, at EU-garantien har været et lønsomt og effektivt værktøj til at øge mængden af særlige aktiviteter under EFSI og garantier under EIF, der begge begunstiger SMV'er og midcapselskaber. Der udtænkes imidlertid nye modeller for samarbejdet med nationale erhvervsfremmende banker og finansielle formidlere med henblik på at fremme udbredelsen af risikodelingsinstrumenter og efterstillet finansiering inden for rammerne af infrastruktur- og innovationsvinduet. Mens EU-garantien har gjort det muligt for EIB at gennemføre aktiviteter med højere risiko end normalt, indikerede

Horisont 2020

Status for gennemførelsen

Som reaktion på en indkaldelse af forslag kan interesserede parter fremsende et finansieringsforslag, som derpå vurderes af uafhængige eksperter.

Ved udgangen af 2016 var der fremsendt mere end 102 000 støtteberettigede forslag i forbindelse med indkaldelser under Horisont 2020. Der blev underskrevet mere end 11 000 tilskudsaftaler om 49 000 indskud, hvorved der er forpligtet ca. 20,5 mia. EUR til EU-investeringer i forskning og innovation. Succesraten for ansøgninger var fortsat lav på ca. 12 % (sammenlignet med 19 % for tidligere EU-forskningsprogrammer), og kun lidt over en fjerdedel af forslagene fik en positiv evaluering og blev udvalgt til finansiering, hvilket siger noget om, at interessen for programmet er stor, og at konkurrencen er hård i udvælgelsesprocessen.

Til trods for den lave succesrate var ca. 52 % af ansøgerne nye, dvs. at de ikke havde deltaget i det foregående forskningsprogram, det syvende rammeprogram for forskning (RP7).

evalueringen, at EFSI ikke er udstyret til at støtte såkaldte first-loss-papirer på investeringsplatforme, der tager sig af alvorlige markedssvigt. EIB har derfor i mindre grad været i stand til at generere udbytte på langsigtet finansiering til fast rente i visse medlemsstater uden for euroområdet, der har mindre udviklede finansielle markeder.

Kommissionen arbejder også på at gøre det nemmere at kombinere EFSI med anden europæisk finansiering.

Et eksempel herpå er Connecting Europe-facilitetens låneinstrument. Instrumentet har banet vejen for nye finansielle produkter inden for bæredygtig transport, såsom Green Shipping Guarantee-programmet³⁷, der blev startet i 2016, og som skal udbygges med midler fra EFSI, hvilket potentielt vil mobilisere 3 mia. EUR i investeringer, der skal udstyre fiskerfartøjer med såkaldt ren teknologi. Programmets testfase - der forventes at beløbe sig på op til 250 mio. EUR - støttes af Connecting Europe-facilitetens låneinstrument, mens det resterende beløb på op til 500 mio. EUR ydes af EFSI.

Støtteberettigede forslag: 102 000

Succesrate: 12 %

Underskrevne tilskudsftaler: 11 108

Deltagere fra: 131 forskellige lande

Deltagere fra 131 forskellige lande (herunder 87 tredjelande) drog fordel af Horisont 2020 de første tre år, programmet blev gennemført. EU-28-landene modtog 92,9 % af midlerne, mens associerede lande modtog 6,5 % og tredjelande modtog 0,6 %.

Lønsomheden af Horisont 2020 er blevet positivt påvirket af uddelegeringen af programforvaltningen, forenklingsproceduren og oprettelsen af det fælles støttecenter. Forenklingsbestræbelserne har reduceret sagsbehandlingstiden drastisk, og den er nu på gennemsnitligt 192 dage, hvilket er et fald på mere end 100 dage sammenlignet med det syvende rammeprogram. Sammenlignet med det syvende rammeprogram har uddelegeringen øget omkostningseffektiviteten: de administrative udgifter til Horisont 2020 ligger fortsat langt under niveauet for det syvende rammeprogram og 5 % under det samlede budget for Horisont 2020. Det er fortsat en prioritet at forenkle Horisont 2020 for at sikre, at programmerne tiltrækker de bedste forskere og

innovatorer. Den nye pakke af forenklingsforanstaltninger, der anvendes fra 2017, vil reducere ansøgernes administrative omkostninger og være med til at forebygge regnskabsfejl. Derudover vil den forbedre finansieringsbetingelserne for EU-støttede forskere i de lande, hvor uligheden mellem EU-projekter og nationale projekter har skabt forhindringer for forskerne. Den vil også bane vejen for nye forenklingsforanstaltninger under det næste forskningsrammeprogram.

Resultater

Horisont 2020 blev aktiveret i 2014, og de første projekter blev godkendt og underskrevet hen mod slutningen af 2014. Det betyder, at en betydelig mængde data om aktiviteterne under de projekter, der pt. gennemføres, først bliver tilgængelige i 2017. Desuagtet viser visse resultater imidlertid, at status for gennemførelsen af Horisont 2020 er god, og at

udbyttet tyder på, at målene for Horisont 2020 bliver nået.

Bidraget til klimaindsatsen, biodiversitet og bæredygtig udvikling

Bidraget til klimaindsatsen og bæredygtig udvikling er steget betydeligt med Horisont 2020 sammenlignet med det syvende rammeprogram. De foreløbige resultater for perioden 2014-2016 indikerer, at udgiftsmålet på 60 % til bæredygtig udvikling er realistisk, men udgifterne til klimaindsatsen ligger på nuværende tidspunkt under målet på 35 %. Der vil være særlig fokus på dette mål - og budgettet dertil - i arbejdsprogrammet for perioden 2018-2020.

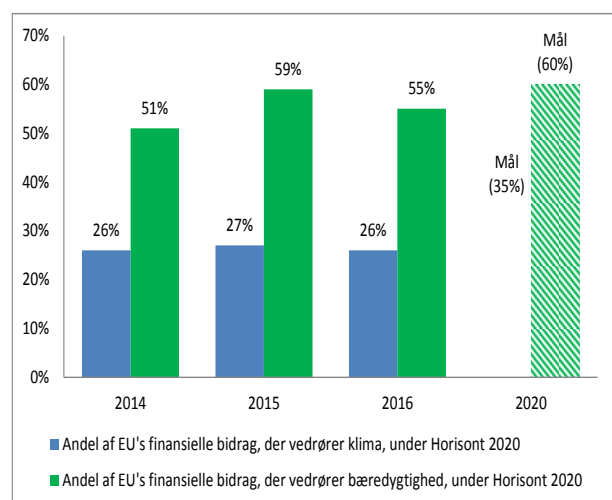

Diagram: Udgifter til klima og bæredygtig udvikling under Horisont 2020 (kumulative tal).

PROMOTioN

Projektet PROMOTioN ("Progress on Meshed HVDC Offshore Transmission Networks") undersøger, om det europæiske elektricitetsmarked vil have fordel af et masket offshore-transmissionsnet, og vil udvikle HVDC-teknologier (højspændt jævnstrøm), som kan forbinde havvindmølleparker i Nordsøen med elektricitetsnet på land i forskellige lande. På nuværende tidspunkt er projektet det største energiprojekt under Horisont 2020 med et EU-bidrag på 39,3 mio. EUR over en periode på fire år. Projektet omfatter 34 partnere fra 11 lande, inkl. alle de store HVDC-producenter, transmissionssystemoperatører, der er forbundet til Nordsøen, adskillige leverandører af vindturbiner, udviklere af offshore-vindkraftanlæg, førende akademikere og industrien.

Effektivitet: Projektet søger at løse et tværnationalt problem, nemlig at forbinde havvindmølleparker med elektricitetsnet på land i forskellige europæiske lande.

Lønsomhed: En undersøgelse fra 2014³⁸ viste, at en EU-koordineret tilgang til spørgsmålet vil føre til betydeligt lavere infrastrukturomkostninger og CO₂-udledninger. Projektet forventes at realisere en del af dette potentiale. Det har en miljømæssig indvirkning, fordi det gør det muligt at udbygge integrationen af vindenergi, hvilket minimerer indvirkningen på havmiljøet. Derudover reduceres nettets miljømæssige indvirkning yderligere gennem innovation på komponentniveau, reduktionen af såvel størrelsen på som vægten af vekselretterne og anvendelsen af biologisk nedbrydelig isoleringsvæske.

Synergieffekt: De store spillere i den europæiske HVDC-industri er repræsenteret i PROMOTioN-konsortiet. Projektet vil styrke Europa som det førende HVDC-videncenter i verden ved at løfte nye HVDC-teknologier op på et højere teknologisk beredskabsniveau og derved skabe arbejdspladser i Europa.

<https://www.promotion-offshore.net/>

Styrkelse og fremme af industriens engagement

SMV'er har indtil nu modtaget mere end 3 mia. EUR i finansiering. Det mål, som Europa-Parlamentet og Rådet har fastsat, og som siger, at mindst 20 % af midlerne under områderne "Samfundsmæssige udfordringer" og "Lederskab inden for støtte- og industriteknologi" (LEIT) skal gå til SMV'er, blev overgået med næsten 4 procentpoint. Horisont 2020 har lanceret et nyt finansieringsinstrument, der er specielt udviklet til SMV'er. Dette instruments tiltrækningskraft i mange mindre medlemsstater viser, at det er let tilgængeligt. I overensstemmelse med målet på 7 % for perioden som helhed (som fastlagt af medlovgiverne) er 5,6 % af dette kombinerede budget allerede blevet afsat til direkte støtte til SMV'er gennem SMV-instrumentet³⁹. På tværs af Horisont 2020 var ca. 21 % af alle indskuddene indskud relateret til denne type virksomhed.

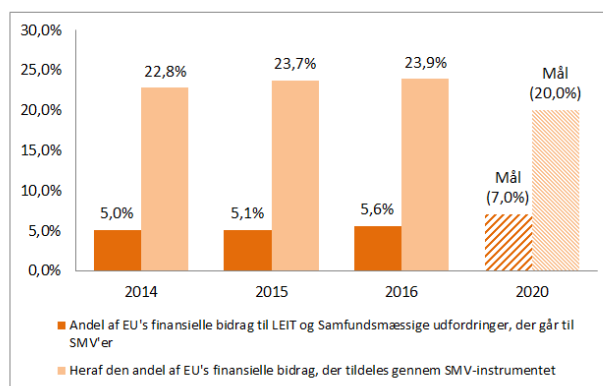

Diagram: Andelen af tildelinger gennem SMV-instrumentet af andelen af midler tildelt til SMV'er under Horisont 2020 - "Samfundsmæssige udfordringer" og LEIT.

Industriens deltagelse - såvel i form af bidrag til de fremsendte forslag som i engagement i de udvalgte projekter - har vist en meget opløftende tendens de sidste to år. Der er allerede underskrevet 5 399 tilkudsaftaler med mindst én deltager fra industrien⁴⁰, hvilket repræsenterer et EU-bidrag på 45,7 mia. EUR.

"Fast Track to Innovation" er et pilotprojekt, der blev

iværksat i 2015 for at bringe konsortiers markedsnære innovation på markedet. Projektet har fået positive reaktioner fra industrien: 46 projekter og 204 enheder blev udvalgt til at modtage finansiering i form af et samlet EU-bidrag på 98,7 mio. EUR. Ca. 75 % af de udvalgte enheder var fra industrien, og heraf var 63 % SMV'er. Med en samlet succesrate på 5 % bør "Fast Track to Innovation"-projektet dog overveje behovet for yderligere finansiering.

Sidst skal nævnes, at de finansielle instrumenters rolle allerede er vokset, som følge af den løftestangeffekt de har haft for de offentlige investeringer, deres evne til at kombinere forskellige former for offentlig og privat finansiering og deres langsigtede finansielle bæredygtighed. Mere end 5 700 innovative virksomheder, hovedsageligt SMV'er og midcapselskaber, har modtaget et samlet bidrag på 8 mia. EUR fra finansielle instrumenter under Horisont 2020. Denne økonomiske støtte har udløst yderligere investeringer på tværs af EU og i associerede lande til en værdi af mere end 20 mia. EUR. Den hurtige oprettelse af de finansielle

instrumenter under Horisont 2020 blev gjort mulig af den store efterspørgsel hos de innovative virksomheder og som følge af synergier med investeringsplanen for Europa og EFSI, der bidrager med yderligere ressourcer til innovation og forskningsaktiviteter. Ud af de EFSI-transaktioner som EIB har godkendt indtil nu vedrører de 21 % forsknings-, udviklings- og innovationssektoren, og to tredjedele af disse projekter har et stærkt forsknings-, udviklings- og innovationselement.

De såkaldte videns- og innovationsfællesskaber (VIF) finansieres af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi og samler sig om ca. 1 000 uddannelses-, erhvervs- og forskningsorganisationer.

De oprettede tilsammen mere end 300 nye opstartsvirksomheder, som beskæftiger ca. 5 500 mennesker, og tiltrak mere end 500 mio. EUR fra eksterne investorer.

EU's videnskabelige ekspertise - styrkelse og udbygning

I 2016 fejrede Marie Skłodowska-Curie-aktionerne 20 år og 100 000 forskere. Mellem 2014 og 2016 finansierede programmet 25 000 forskere (ca. 11 000 Ph.d.-kandidater).

I 2015 havde mere end 33 000⁴¹ forskere adgang til forskningsinfrastrukturer, herunder e-infrastrukturer, som følge af støtte fra EU. De fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturer tilbyder mere og mere sofistikerede teknologier, der kun kan fungere på store platforme, som kombinerer udvikling og integration med validering.

Desuden blev Nobelprisen i kemi i fællesskab tildelt 3 kandidater (Jean-Pierre Sauvage, Sir J. Fraser Stoddart og Bernard L. Feringa), der har været involveret i adskillige EU-finansierede projekter siden det fjerde rammeprogram (RP4), herunder Marie Skłodowska-Curie-aktioner og tilskud fra Det Europæiske Forskningsråd.

25 000 Marie Skłodowska-Curie-forskere (inkl. 11 000 Ph.d.-kandidater).

Nobelprisen i kemi gik til tre kandidater, der har modtaget støtte siden RP4.

Mere end 33 000 forskere havde adgang til forskningsinfrastrukturer, der blev støttet af EU.

partnerskaber, der har til formål at løse de største udfordringer, støtte konkurrenceevnen i sektorer, der leverer arbejdspladser af høj kvalitet, tilskynde til flere private investeringer i forskning og innovation og udvikle tættere synergier med nationale og regionale programmer.

I alt syv offentlig-private partnerskaber (OPP'er) arbejder med strategiske teknologier, der understøtter vækst og job i vigtige europæiske sektorer såsom innovativ medicin, brændselsceller og brint, elektronik, flyveteknik og biobaserede industrier. "Løftestangeffekten"⁴² er en håndgribelig parameter til vurdering af et fællesforetagendes EU-merværdi. De første prognoser viser, at fællesforetagenderne er godt på vej mod at opfylde, og i visse tilfælde overstige, den juridiske minimumsgrænse for løftestangeffekten. Efterhånden som antallet af underskrevne tilskudsaftaler stiger, vil det være muligt at rapportere mere detaljeret om løftestangeffekten. Det skal dog understreges, at den samlede effekt først kan vurderes ved et programs slutning. Der genereres yderligere investeringer gennem kontraktretlige OPP'er inden for områder såsom fremtidens fabrikker, robotteknologi, grønne køretøjer og cybersikkerhed, for hvilket der blev underskrevet en OPP i begyndelsen af juli 2016.

Nye løftestangsmuligheder: 5 700 innovative virksomheder modtog mere end 8 mio. EUR fra de finansielle instrumenter. Dette har udløst

Horisont 2020 gennemføres også gennem

investeringer i innovative projekter til en værdi af 20 mia. EUR.

Cosme

Cosme har til formål at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed (navnlig SMV'er) ved at lette adgangen til finansiering (60 % af budgettet) og adgangen til markederne (21,5 % af budgettet). De resterende 18,5 % er øremærket tilskyndelse til iværksætterkultur og til fremme af oprettelsen af og væksten i SMV'er.

SMV'ers adgang til finansiering:

Cosmes finansielle instrumenter bygger på de vellykkede instrumenter, der blev oprettet under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation 2007-2013, der var med til at mobilisere mere end 21 mia. EUR i lån og 3 mia. EUR i risikovillig kapital til mere end 387 000 SMV'er i Europa⁴³.

Cosme stiller en lånegarantifacilitet til rådighed for finansielle formidlere, når disse finansierer mere risikable SMV'er, der under andre omstændigheder ikke ville kunne rejse midler. Gennemførelsen skrider planmæssigt frem. Ved udgangen af 2016 var der underskrevet i alt 67 lånegarantiaftaler til en værdi af 612 mio. EUR.

Takket være disse aftaler havde mere end 143 000 SMV'er pr. 31. december 2016 allerede modtaget finansiering til en værdi af mere end 5,5 mia. EUR under den forbedrede lånegarantifacilitet⁴⁴. Ud af disse SMV'er har 91 % færre end 10 ansatte, og ca. 40 % blev startet for mindre end fem år siden. Disse SMV'er har hjemme i 21 lande.

Som illustreret i tabellen her viser de aktuelle prognoser, at målene for 2017 vil blive overgået, delvist takket være støtte fra EFSI.

	Antal SMV'er, der drager fordel af lånefinansiering	Finansiering mobiliseret vha. garantier
Mål pr. 31.12.2017	108 000-161 000	7-10,5 mia. EUR
Status pr. 31.12.2016 ⁴⁵	143 000	5,5 mia. EUR

Udover lånegarantier stiller Cosme også en egenkapitalfacilitet til rådighed. Som følge af den særlige risiko og det særlige risikokapitalmarked var egenkapitalfaciliteten længere tid om at komme i gang, og de første aftaler blev først underskrevet i slutningen af 2015. Ved udgangen af 2016 var der blevet underskrevet ni finansieringsaftaler (hvoraf én var betinget). I henhold til disse aftaler investeres der

et samlet beløb på 471 mio. EUR i SMV'ers vækst- og udvidelsesfaser. På nuværende tidspunkter er der investeret 64 mio. EUR i tolv SMV'er beliggende i syv medlemsstater.

Fremme af SMV'ers internationalisering og adgang til markedet:

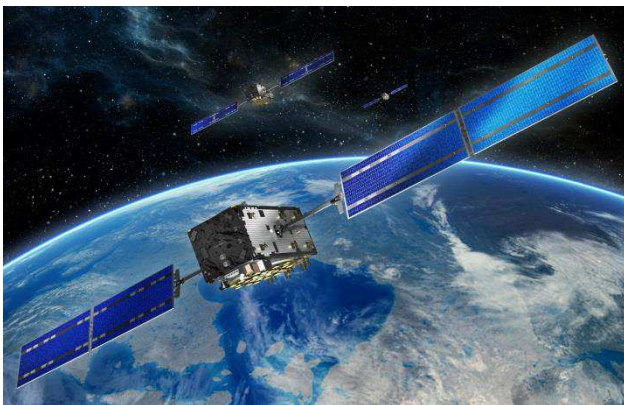
Mere end to tredjedele af Cosme-budgettet til adgang

til markedet er øremærket Enterprise Europe-netværket, som hjælper SMV'er med at udvide internationalt, navnlig ved at finde forretnings- og teknologipartnere i udlandet. Netværket består af 479 organisationer i EU og 85 organisationer i otte andre lande, der deltager i Cosme. Ud af disse er 20 % nye organisationer. Der er underskrevet 5 088 partnerskaber mellem SMV'er, og netværket overgår således sine mål for de første to år. Netværket hjælper også aktivt SMV'er med at få mest muligt ud af det indre marked gennem oplysning, rådgivning og formidling: der blev leveret 56 244 rådgivningstjenester, og 21 676 kunder deltog i formidlingsarrangementer og virksomhedsmissioner.

Erasmusinitiativet for unge iværksættere under Cosme er nået op på 4 600 udvekslinger mellem nye og erfarne iværksættere siden programmets start.

Den evaluering af programmet, der blev gennemført i 2014, konkluderede allerede, at programmets overordnede koncept var en succes, dvs. at det tog hånd om de europæiske iværksætteres behov. Ca. 36,5 % af deltagerne i Erasmusinitiativet for unge iværksættere startede egen virksomhed i referenceperioden, mens 30 % af de nye iværksættere⁴⁶ og 56 % af de værtsiværksættere⁴⁷, der svarede på undersøgelsen, rekrutterede nye ansatte efter at have afsluttet deres deltagelse i initiativet.

Galileo og EGNOS - EU-programmerne vedrørende satellitbaseret navigation

Galileoprogrammet og programmet for den europæiske geostationære navigations-overlay-tjeneste (EGNOS) opstiller Europas eget globale satellitnavigationssystem og leverer meget præcise globale positionsdata i civil regi. Efterhånden som de nye generationer af højtydende satellitnavigationstjenester frembyder betydelige økonomiske muligheder, bidrager programmerne til jobskabelse og vækst ved at sikre, at EU's industri øger sin andel af markedet for globale satellitnavigationssystemer i efterfølgende omsætningsled.

Status for gennemførelse

Hvad angår udrulningen af ruminfrastruktur er det i 2016 lykkedes at opsende seks Galileosatellitter. Navnlig skal det bemærkes, at det for første gang lykkedes at opsende fire navigationssatellitter på samme tid. Dette er en fremragende bedrift i Galileo-øjemed, og det hurtige udrulningstempo er relativt nyt for navigationssatellitområdet. Fremskridtene kan illustreres som i grafen, der sammenligner de forventede og faktiske fremskridt for udviklingen af Galileoinfrastrukturen⁴⁸.

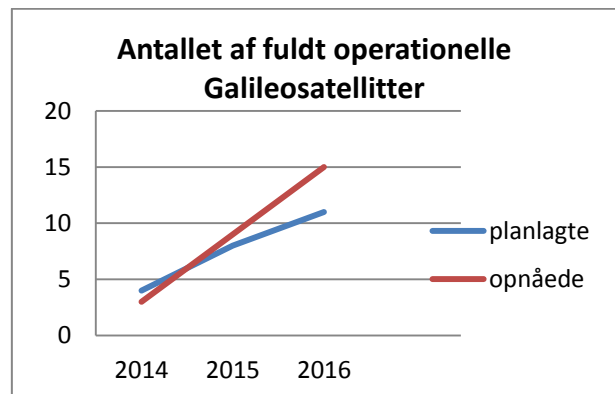

Diagram: Antallet af fuldt operationelle Galileosatellitter.

Ved udgangen af 2016 blev en række indledende tjenester erklæret fuldt operative, og alle nødvendige betingelser for levering af disse tjenester var opfyldt.

Galileos tjenester:

- "Open Service" (OS), der er vederlagsfri for brugerne, og som leverer positions- og tidsbestemmelsesdata, som fortrinsvis er bestemt til anvendelser af satellitnavigation til massemarkedet
- Galileo OS, der bidrager til integritetsovervågningstjenester og er rettet mod brugerne af livskritiske applikationer i overensstemmelse med internationale standarder
- "Commercial Service" (CS), der gør det muligt at udvikle anvendelser til erhvervs- eller forretningsmæssige formål i kraft af en større ydeevne og data med større merværdi end dem, der leveres af OS
- "Public Regulated Service" (PRS), der udelukkende er forbeholdt statsligt autoriserede brugere, til følsomme anvendelser, som kræver en høj grad af tjenestekontinuitet

- "Search and Rescue Support Service" (SAR), der er en støttetjeneste i COSPAS-SARSAT-systemet, som opfanger nødsignaler fra radiosendere og formidler meddelelser til dem.

Det er nu sikret, at det europæiske Galileosystem er placeret på det globale marked for satellitnavigationssystemer i en kontekst, hvor de amerikanske og russiske systemer styrkes, og det kinesiske system er under hurtig opbygning. Dette er et første skridt hen imod fuld operativ kapacitet. Galileos indledende tjenester er fuldt kompatible med GPS, og den kombinerede anvendelse af disse tjenester vil være til stor gavn for slutbrugeren. Når der er flere satellitter til rådighed, vil der også være mere præcise og pålidelige positionsdata til rådighed for slutbrugeren. Navnlig vil navigation i byerne, hvor satellitsignaler ofte blokeres af høje bygninger, blive forbedret af mere præcise positionsdata.

Udbredelsen af Galileo har draget stor fordel af klarmeldingen af de indledende tjenester. En række Galileokompatible produkter er nu på markedet⁴⁹. Med klarmeldingen af Galileos indledende tjenester i december 2016 kan chipsæt- og modtagerproducenter samt applikationsudviklere anvende Galileosignaler til udvikling af deres aktiviteter, og der findes allerede en række Galileokompatible produkter på markedet⁵⁰. Disse projekter har allerede ført til, at 13 opfindelser sendes på markedet, der er taget 5 patenter, der er produceret 34 avancerede prototyper, 2 produkter allerede er på markedet, og der er offentliggjort 223

Copernicus

Copernicus har til formål at lukke hullerne i den europæiske jordobservationskapacitet og -anvendelse samt garantere, at de europæiske institutioner og den europæiske industri har uafhængig adgang til jordobservationsdata og -information. For at opfylde dette mål finansieres der tre komponenter:

1. Rumkomponenten - herunder offentlige indkøb, opsendelsen og driften af Sentinelatellitterne samt driften af jordsegmentet.
2. In-situ-komponenten - der støtter rumkomponenten og tilbyder adgang til data, der genereres af et netværk af nationale jordobservationsaktiver med henblik på fremstilling af Copernicusprodukter til tjenestekomponenten.
3. Tjenestekomponenten - der stiller data og produkter, som er skræddersyet til behovet hos en bred vifte af brugere, frit til rådighed.

videnskabelige artikler. Det globale satellitnavigationssystemmarked forventes at vokse fra 5,8 mia. apparater i brug i 2017 til skønnede 8 mia. i 2020. Den detaljerede vurdering af markedsudbredelsen fortsatte i 2016. Hvad angår udbredelsen af teknologi, steg antallet af modtagerapparater, der tilbyder Galileokompatibilitet, fra 25 % i 2012 til 35 % i 2014 og ligger i dag på næsten 40 %.

For EGNOS lå denne sats på 63 % i 2015 og steg til 75 % i 2016. På landbrugsområdet for globale satellitnavigationssystemer var 80 % af de satellittilknyttede traktorer koblet til EGNOS⁵¹. Ved udgangen af 2016 var 219 lufthavne tilkoblet EGNOS, og der var 401 EGNOS-baserede procedurer i 20 lande i Europa. Inden for vejtransport brugte 1,1 mio. lastbiler EGNOS til betaling af bompenge.

EGNOS' tre tjenester:

- *Open Service (OS)*, der er en åben og gratis positions- og tidsbestemmelsestjeneste (siden 2009)
- *Safety of Life (SoL)*: der er en tjeneste til anvendelse i sikkerhedskritiske situationer såsom i civil luftfart, hvor brugeren skal advares ved systemforstyrrelser (siden 2011)
- *EGNOS Data Access Service (EDAS)*: der er en landbaseret kommerciel tjeneste, der via internettet leverer EGNOS-signaler til registrerede brugere, som er uden for EGNOS-satelliternes rækkevide (siden 2012).

Hvad angår udrulningen af infrastruktur er der gennemført vellykket opsendelse af 5 Sentinelatellitter, som på nuværende tidspunkt er i kredsløb: Sentinel 1A og 1B (polært kredsløb, alle vejrtypen, dag-og-nat radarbilleddannelse), Sentinel 2A og 2B (polært kredsløb, multispektral-optisk, billeder i høj opløsning) og Sentinel 3A (optisk og højdemålermissioner, der overvåger parametre til vands og til lands). Parallelt er jordsegmentet til modtagelse, behandling, distribution og arkivering af data blevet styrket, så det bedre kan håndtere de hidtil usete mængder data.

For bedre at kunne nå slutbrugerne udvikles der seks forskellige kernetjenester på forskellige områder, hvoraf nogle allerede er færdigudviklet. Gennemførelsen af Copernicus' seks kernetjenester medfører direkte fordele for tjenesteudbydelsektoren (europæiske SMV'er) og skaber vækst og job. Desuden skabte Copernicus i 2016 fortsat direkte fordele for Europas rumindustri, idet der aktuelt er mere end 230 leverandører, herunder 48 SMV'er, som drager fordel af kontrakter til en værdi af 530 mio. EUR, der finansieres af EU.

I 2016 iværksatte Kommissionen en omfattende strategi for brugerudbredelse, der skal fremme anvendelsen af Copernicusdata og stimulere nye økonomiske muligheder, som opstår som et resultat af disse data. Parallelt søgte Kommissionen at udvide sit samarbejde med internationale partnere om fremme af udbredelsen af Copernicus på globalt plan. Der er allerede underskrevet aftaler om adgang til og udveksling af Copernicusdata med De Forenede Stater og Australien.

Copernicus har også allerede leveret observationsdata i forbindelse med naturkatastrofer. I 2016 blev der gennemført 38 aktiveringer af Copernicus' beredskabsstyringstjeneste i form af 33 anmodninger om hurtig kortlægning og 5 anmodninger om kortlægning af risici og genopretning. Aktiveringsbilledet var domineret af oversvømmelser og brande i hele Europa. De internationale aktiveringer omhandlede store katastrofer såsom jordskælvne i Ecuador (april 2016) og Kap Verde (august 2016), mudderskred i Tadsjikistan (maj 2016) og de tropiske cykloner i Fiji (februar 2016) og Taiwan (juli og september 2016).

ITER

ITER er et internationalt projekt, der har til formål at fremme fusionsforskning. EU tager del i dette projekt. De risici og komplikationer, som projektet er løbet ind i, navnlig i form af forsinkelser, risiko for budgetoverskridelser og problemer med den overordnede styring, er hovedsageligt knyttet til projektets iboende karakter af projektet, der går ud over fusionsteknologiens nuværende stade, og til de komplekse styringsmekanismer i det globale konsortium, der leder projektet.

I 2015 godkendte ITER-Rådet en handlingsplan, der skulle hjælpe ITER-organisationen med at løse projektets mange udfordringer. Et af de store tiltag i denne handlingsplan var revisionen af projektets langsigtede tidsplan og de dertil knyttede omkostninger, som blev afsluttet på vellykket vis i november 2016. Den nye plan følger en såkaldt trinvis fremgangsmåde, der blev anbefalet af

Andre bemærkelsesværdige bedrifter vedrører havmiljøovervågningstjenesten under Copernicus, der blev fuldt operationel og leverer produkter med høj merværdi, f.eks. gennem sit bidrag til udviklingen af vedvarende havenergi, bæredygtig anvendelse af havressourcerne (fiskeri, biodiversitet) og kampen mod forurening. Antallet af brugere, der regelmæssigt tilgår havmiljøovervågningstjenestens produkter, er vokset stødt og har nu nået milepælen 8 600 registrerede brugere (sammenlignet med 5 000 i 2015), der hovedsageligt tæller brugere fra EU's kystlande, men også brugere fra 120 andre lande fra hele verden.

Sentinel 2B fremmer EU's landbrugspolitik

De gratis billeder, som Copernicus leverer, vil afsløre ændringer over tid og herunder bl.a. give mulighed for at analysere tidligere observationer ud fra 100 % geografisk dækning. Ved at analysere afgrødetyper, kan de kompetente myndigheder kontrollere, om en landbruger, der modtager grønne betalinger, har bevaret sine vedvarende græsgange og/eller diversificeret sine afgrøder. Copernicusdataene giver mulighed for at udskifte overholdelseskontroller på stedet med fjernkontrol og automatiseret overvågning af resultaterne af politikker, hvorved der bidrages til forenkling, omkostningseffektivitet og bedre politikresultater.

Derudover vil leverandørsektoren, aftagersektoren og ikkestatslige organisationer have fri adgang til open source-data til brug for forretningsmuligheder og uafhængig politikovervågning.

uafhængige eksperter i april 2016, og som fokuserer først på opførelsen af de komponenter, der er en afgørende forudsætning for at nå til første plasma i 2025, og dernæst på flere på hinanden følgende rækker af monterings- og testfaser, inden fasen med fuld drift (deuterium-tritium-fasen) indledes i 2035.

Til opførelsen af ITER kræves der over 10 mio. komponenter, der fremstilles rundt om i verden. Omkring 75 % af investeringerne går til skabelse af ny viden og nye avancerede materialer og teknologier, hvilket giver Europas industrier og SMV'er en stor mulighed for at innovere og udvikle "afledte" produkter til brug uden for sektorer uden for ITER's område, f.eks. den brede energisektor, inden for luftfart eller inden for højteknologisk udstyr såsom scannere til kernemagnetisk resonans. Et eksempel herpå er superledere og spoleviklingspakkerne til ITER's toroidal feltspoler (Toroidal Field Coils Winding

Packs), der fremstilles i Europa, og som aldrig tidligere er blevet fremstillet i denne størrelsesorden og derfor udgør en vigtig teknologisk landvinding.

ITER-organisationen har underskrevet i alt 108 af de 136 udbudsprocedurer for de forskellige arbejdsopgaver vedrørende opførelsen af ITER-reaktoren. Dette udgør 91,1 % af projektets samlede værdi i naturalier. Det betyder, at en betydelig andel af ITER's aktivitet nu er i hænderne på de ITER-medlemmer, der leverer ITER-komponenterne. Det europæiske fællesforetagende for ITER (F4E), der er ansvarlig for leveringen af EU's bidrag til ITER-organisationen, har nu tildelt størstedelen af de kontrakter, der repræsenterer store værdier (mere end 100 mio. EUR). Pr. 31. december 2016 har F4E underskrevet 1 015 operationelle udbudskontrakter og 156 tilskudsaftaler til en værdi af i alt ca. 3,1 mia. EUR (2008-værdi).

Erasmus+

I sit tredje gennemførelsesår gik Erasmus+ ind i en fase med større stabilitet sammenlignet med de tidligere år. Ændringer af programreglerne blev holdt på et minimum for at interessenterne kunne få ro til at blive bedre bekendt med programmets struktur, således at de er bedre i stand til at drage fuld fordel af alle de muligheder, som Erasmus+ tilbyder.

Erasmus+ skrider planmæssigt frem og forventes at nå målet på 4 mio. deltagere i 2020. Ved udgangen af 2016 var de fleste af projekterne (87 %) stadig i gang. De havde mere end 2 mio. deltagere og flere end 168 000 organisationer var involveret i projekterne⁵². Det gjorde det muligt for 497 000 unge at studere, tage kurser, lave frivilligt arbejde og tage til udlandet på udveksling. Dette EU-programs positive indvirkninger er blevet vurderet: Kommissionens rapport⁵³ understregede, at Erasmus+studerende ikke blot har større chancer for at få job sammenlignet med deres ikke-mobile ligemænd, men også har større chancer for at indtræde i lederstillinger. I gennemsnit sidder 64 % af de Erasmus+studerende i lederstillinger senest 5-10 år efter afsluttet eksamen sammenlignet med 55 % blandt deres ikke-mobile

Parallelt med handlingsplanen for ITER-organisationen godkendte bestyrelsen for F4E i marts 2015 en handlingsplan, der skal forbedre dets funktionsmåde, og som også tager hensyn til de bemærkninger, som Europa-Parlamentet og Revisionsretten fremsatte i forbindelse med dechargen for 2013. Denne handlingsplan er nu ved at blive gennemført.

Som svar på en intern revision af Kommissionens tilsyn med ITER, der blev gennemført af Kommissionens interne revisionstjeneste i 2016, har den ansvarlige tjenestegren i Kommissionen udarbejdet en handlingsplan, der har til formål at styrke dens deltagelse i styringen af og tilsynet med ITER-projektet i sin helhed, navnlig den yderligere udvikling af tilsynet med F4E.

ligemænd. Dette er endnu mere udtalt for Erasmus+studerende fra Central- og Østeuropa, hvoraf ca. 70 % ender med at sidde i lederstillinger⁵⁴.

Fem banker⁵⁵ og ét universitet har tilmeldt sig studielånsordningen under Erasmus+⁵⁶, der understøttes af EIF. Ved udgangen af 2016 var der stillet i alt 159 mio. EUR til rådighed for 11 500 studielån til kandidatstuderende ved hjælp af garantiaftaler til en værdi af 25,9 mio. EUR. Selv om det undersøgte antal var lille, er tilbagemeldingerne fra støttemodtagere i 2015 opløftende, idet tilfredsheden ligger på 70 %. 70 % bemærkede desuden, at de ikke ville have kunnet tage en kandidatuddannelse i udlandet uden støtte fra studielånsordningen, og halvdelen af respondenterne var de første i deres familie til at tage en højere uddannelse. På denne ordnings tidlige stadium matcher udbredelsen endnu ikke forventningerne, og EIF og Kommissionen søger derfor at udvide den geografiske dækning blandt de finansielle formidlere (banker og universiteter) og øge udbredelsen blandt mobile kandidatstuderende.

Connecting Europe-faciliteten (CEF)

Connecting Europe-faciliteten (CEF) finansierer projekter af fælles interesse, der støtter sammenkoblinger inden for transeuropæisk transport, energi og IKT-net.

På transportområdet er der ydet støtte til 452 projekter til en samlet værdi af 19,4 mia. EUR i investeringer i hele Europa.

Tilskuddene til projekter vedrørende det transeuropæiske transportnet (TEN-T) har kickstartet

store infrastrukturfinansieringer i Europa og bidrager til de overordnede mål for Connecting Europe-faciliteten, såsom at slå bro over manglende transportforbindelser og fjerne flaskehalse. Som eksempler kan nævnes:

*Det første jernbaneprojekt, der skulle afsluttes under Connecting Europe-faciliteten (juli 2016), var en forbedring af sikkerheden på den **centrale jernbanestrækning i Polen**, som blev gennemført under prioriteten Sikker og sikkerhedsbeskyttet infrastruktur. Projektet bestod i at fjerne to niveauskæringer med lokale veje, der var placeret på strækningen. Denne jernbanestrækning er en del af hovednetkorridoren Østersøen - Adriaterhavet i det centrale Polen. Det har bidraget til en forbedring af sikkerheden og fjernelse af flaskehalse og har gjort det muligt at øge hastigheden til 200 km/t på den berørte del af strækningen. Dette projekt er et perfekt eksempel på, hvordan relativt små beløb (samlet værdi: 4,1 mio. EUR, Connecting Europe-facilitetstilskud på 3,5 mio. EUR) kan bidrage til opfyldelsen af politikmål.*

*Connecting Europe-faciliteten bidrog til **Brenner Base Tunnel-projektet**. Med en længde på 64 km bliver Brenner Base Tunnel mellem Innsbruck i Østrig og Fortezza i Italien den længste højkapacitetstunnel i verden. Tunnelen vil styrke jernbanetrafikkens konkurrenceevne på den strategiske München-Verona-strækning betydeligt og bidrage til bedre omstilling af transportformerne i den sensitive Alperregion.*

På energiområdet er der tildelt 1,18 mia. EUR til 75 tiltag.

1.1.2. Resultater af 2007-2013-programmerne

Den foregående udgave af den årlige forvaltnings- og effektivitetsrapport indeholdt oplysninger om de

Følgende projekt, der er finansieret under første runde indkaldelser af forslag i 2016, er et godt eksempel på, hvordan Connecting Europe-facilitetens vigtigste politiske prioriteter og grænseoverskridende problemstillinger løses.

Konstruktionen af den første gassamkøringsforbindelse mellem Finland og Estland skal gøre en ende på energiisolationen (Balticconnector). Balticconnector og gasrørledningen mellem Polen og Litauen, der forventes færdiggjort i 2020, vil gøre det muligt for Finland og de baltiske lande at diversificere deres gaskilder og -ruter. Det vil beskytte dem mod eventuelle leveringsafbrydelser fra deres nuværende og eneste udbyder. Rørledningen vil bestå af tre sektioner: 22 km finsk landleddning, 80 km under vand og 50 km estisk landleddning. Dette muliggør transport af 7,2 mio. m³ gas pr. dag med flow i begge retninger. Tilskuddet på 187 mio. EUR dækker 75 % af konstruktionsomkostningerne.

På **telekommunikationsområdet** fremmer Connecting Europe-faciliteten udrulningen af digitaltjenesteinfrastrukturer og bredbånd i hele EU. Disse digitaltjenesteinfrastrukturer vil gøre det muligt for borgere, virksomheder og forvaltninger i hele EU at drage fuld fordel af at deltage i det indre digitale marked. For eksempel vil en borger, der er ude at rejse, kunne drage fordel af kontinuitet i sundhedssektoren, idet man vil kunne anvende grænseoverskridende tjenester til at tilgå sine sundhedsoplysninger. Støtten til digitaltjenesteinfrastrukturer fortsatte således i 2016. Der blev iværksat fire indkaldelser af forslag, og der blev tildelt 26,2 mio. EUR i finansiering alene til de første 40 forslag under den første indkaldelse.

vigtigste efterfølgende evalueringer⁵⁷ af 2007-2013-programmerne under udgiftsområde 1A.

1.2. Økonomisk, social og territorial samhørighed (udgiftsområde 1B)⁵⁸

Der var afsat 50,8 mia. EUR til programmerne under udgiftsområde 1B for 2016, hvilket udgør 32,7 % af det samlede EU-budget for 2016.

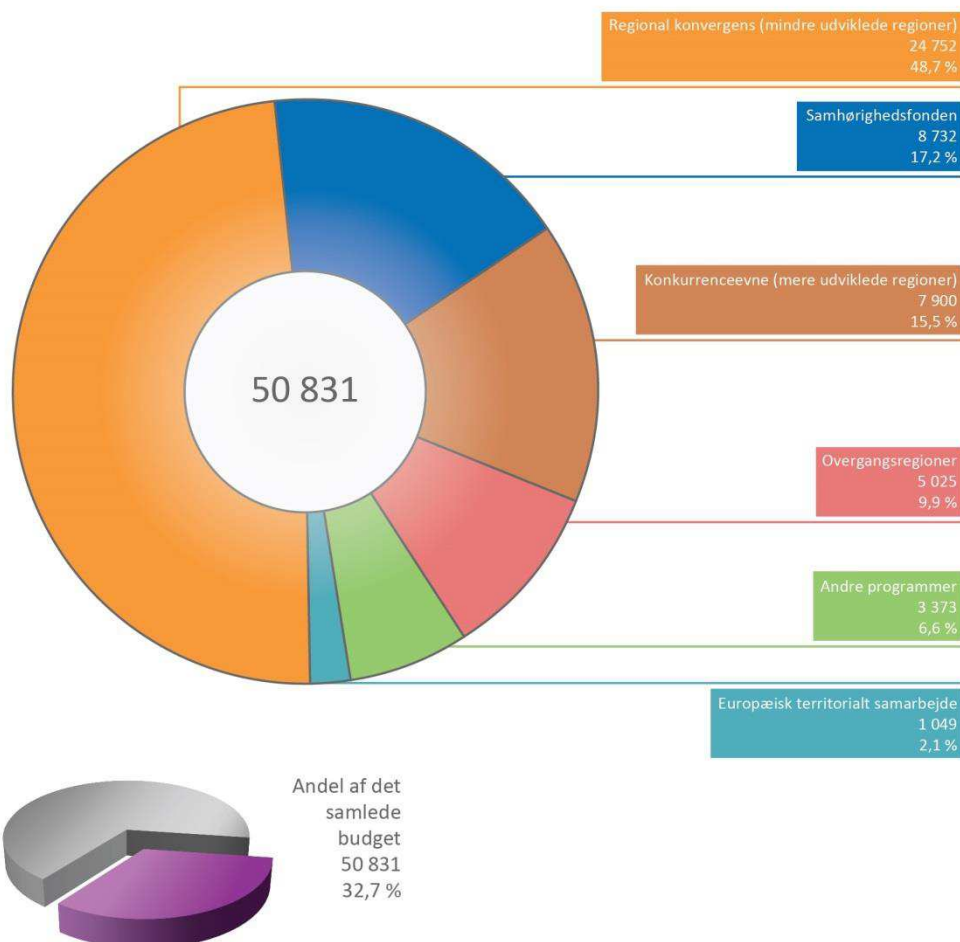

Diagram: Øverst: Vigtigste programmer finansieret under udgiftsområde 1B i 2016 / Nederst: Udgiftsområde 1B's andel af det samlede budget. Alle tal er i mio. EUR.

Dette udgiftsområde omfatter Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond (ESF)⁵⁹ - herunder ungdomsbeskæftigelsesinitiativet (specifik supplerende tildeling) og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD). Alle disse programmer gennemføres under delt forvaltning.

Programmernes støtte til Kommissionens prioriteter:

EFRU, Samhørighedsfonden og ESF udgør EU's samhørighedspolitik med et budget på 351,8 mia. EUR for perioden 2014-2020. Samhørighedspolitikken er det vigtigste EU-investeringsinstrument til opfyldelse af Europa 2020-målsætningerne om vækst og jobskabelse på EU-plan og strukturreformer på nationalt plan. Samhørighedspolitiske interventioner bidrager til at fremme gennemførelsen af flere af Juncker-Kommissionens prioriteter, navnlig "job, vækst og investering", "det digitale indre marked" og "energiunionen og klima". Samhørighedspolitikken bidrager også til udviklingen af det indre marked samt en række foranstaltninger i forbindelse med flygtningekrisen og migrationspolitikken.

Samhørighedspolitikken for perioden 2014-2020 er fuldt ud tilpasset Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Samhørighedspolitikken investerer strategisk i forskning og innovation, støtter intelligent specialisering, små virksomheder og digitale teknologier og bidrager dermed til EU's mål om intelligent vækst. Den er også afgørende for EU's bæredygtige vækst og bidrager betydeligt til at styre Europa i retningen af en lavemissionsøkonomi ved hjælp af investeringer i energi, miljø, klima og bæredygtig transport. I tillæg til investeringer i vigtige infrastrukturer inden for bredbånd, transport og vandforsyning, for blot at nævne nogle få, og i tillæg til investeringer i uddannelse og erhvervsuddannelse, social inklusion og den europæiske arbejdsstyrkes faglige tilpasningsevne, støtter samhørighedspolitikken virksomheder i hele Europa direkte med henblik på at øge deres konkurrenceevne og støtte dem i udviklingen af innovative produkter og oprettelsen af arbejdspladser. Finansiering via samhørighedspolitikken udgør mere end 60 % af det offentlige investeringsbudget i en række medlemsstater og har fortsat spillet en afgørende rolle for de langsigtede investeringsstrategier, idet den støtter strukturreformer, tilskynder den private sektor til at foretage investeringer, tager hånd om markedssvigt og forbedrer investeringsmiljøet.

Gennem hele 2016 er der fortsat gjort en indsats for at styrke forbindelserne mellem EU's mekanismer for økonomisk styring og samhørighedspolitikken. Programmerne under samhørighedspolitikken for perioden 2014-2020 tager fat på relevante landespecifikke henstillinger⁶⁰, som er udsendt i forbindelse med det europæiske semester. Kommissionens 2016-analyse udmøntede sig i 66 "investeringsrelevante" landespecifikke henstillinger (en stigning fra 32 i 2015). Disse landespecifikke henstillinger vedrørte ajourføring og tilpasning af henstillinger udstedt i forbindelse med det europæiske semester for 2015 eller genoptagelse af tidligere udstedte landespecifikke henstillinger. Ingen af 2016-henstillingerne krævede ændringer af de nyligt vedtagne 2014-2020-programmer.

I 2016 blev der fremlagt en række forslag og tilpasninger på dette område. Kommissionen gennemførte f.eks. en tilpasning af tildelingerne af midler under samhørighedspolitikken fordelt på medlemsstater for perioden 2017-2020, der betød en samlet stigning over perioden på 4,6 mia. EUR til Grækenland, Italien og Spanien som primære støttemodtagere. Disse yderligere midler skal sættes ind på at bekæmpe ungdomsarbejdsløshed, imødegå de stigende udfordringer i forbindelse med flygtninge- og migrationskrisen og øge investeringerne i kombination med Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer under hensyntagen til hver medlemsstats specifikke behov.

Foruden denne tilpasning og i lyset af de aktuelle økonomiske og sociale udfordringer, som adskillige medlemsstater står over for, er der bl.a. blevet fremlagt følgende forslag: i) en udvidelse af muligheden for at opnå en 10 %-forhøjelse, der

gælder for medlemsstater med midlertidige budgetproblemer (vedtaget i 2016), og en forlængelse af den medfinansieringssats på 85 %, der gælder for alle operationelle programmer støttet af EFRU og EFS i Cypern ud over den oprindeligt fastsatte frist den 30. juni 2017 indtil programmernes afslutning, ii) muligheden for at indføre en særskilt prioritetsakse under operationelle EFRU-programmer for genopbygning. EFRU-støtte suppleres med genopbygningsmidler fra ESF som svar på større eller regionale naturkatastrofer, og iii) etableringen af det nye støtteprogram for strukturreformer, som udgøres af et integreret instrument, der yder støtte til medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelse af reformer på en lang række tematiske områder, der vedrører EU's procedurer for økonomisk styring og EU-lovgivningen, og som omfatter støtte til reformer, som medlemsstaterne selv har valgt at gennemføre.

1.2.1. Status for 2014-2020-programmerne

Partnerskabsaftalerne, der er blevet indført for perioden 2014-2020, har vist sig at være et effektivt instrument til øremærkning af midler til EU's investeringsprioriteter. Revisionsretten konkluderede, at de nye partnerskabsaftaler viser, at det er lykkedes Kommissionen og medlemsstaterne at målrette midlerne bedre til vækst og job samt at udpege investeringsbehov og på vellykket vis omsætte dem til målsætninger og ønskede resultater⁶¹.

2016 er det første fulde gennemførelsesår - pr. medlemsstat - for samhørighedspolitikens operationelle programmer for programmeringsperioden 2014-2020. På dette tidlige gennemførelsesstadium er udvælgelsen af projekter et

vigtigt skridt i retning af en vellykket gennemførelse af investeringerne.

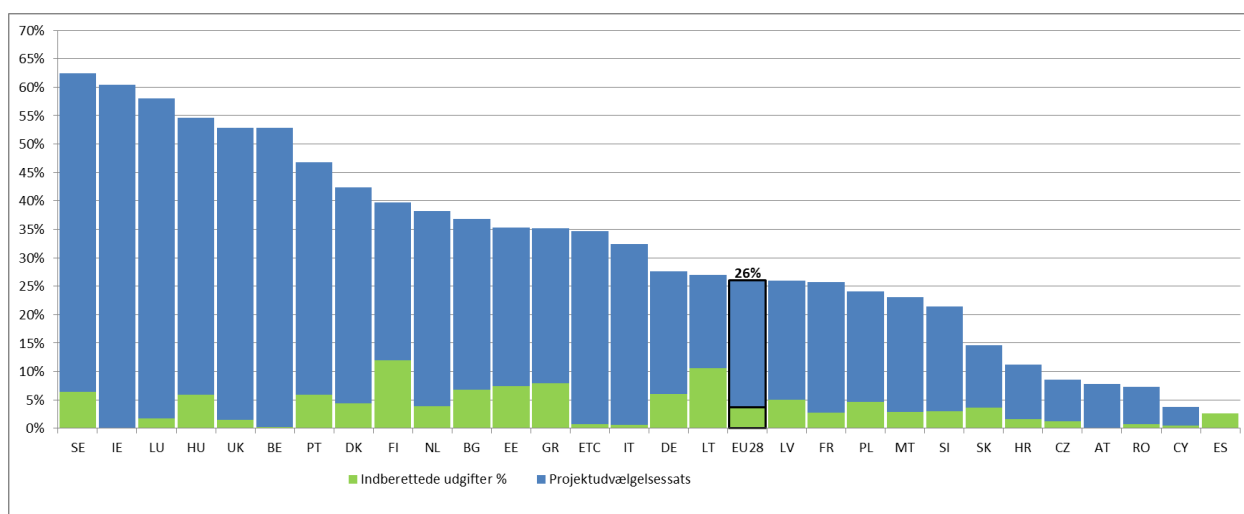
I 2016 accelererede projektudvælgelseshastigheden pr. medlemsstat, idet den samlede udvælgelsessats nåede op på 26,1 % (fra 4,6 % i 2015) ud af den samlede tildeling for EFRU-Samhørighedsfonden. Ved udgangen af 2016 var der allerede ydet tilskud på 67 mia. EUR under EFRU og 19,1 mia. EUR under Samhørighedsfonden. Takket være disse investeringer gennemføres der i øjeblikket 59 000 EFRU-projekter og 2 500 Samhørighedsfondprojekter. Inklusive national medfinansiering investeres der for 48 mia. EUR i realøkonomien under EFRU og 16 mia. EUR under

Samhørighedsfonden til støtte for EU's 2020-mål om job og vækst. Projektudvælgelsesniveauet er imidlertid ulige fordelt på tværs af programmer og medlemsstater.

Det samme billede tegner sig for ESF, der til trods for et meget lavt attesteret udgiftsniveau ved udgangen af 2015, havde nået en projektudvælgelsesats, der oversteg 13 %. Ved udgangen af 2016 var projektudvælgelsesniveauet mere end fordoblet (med over 30 %), hvilket viser, at projektudvælgelsen tager fart.

Denne accelererede projektudvælgelse er endnu ikke blevet omsat til en høj udnyttelsesgrad i form af

den samlede sats for EFRU og Samhørighedsfonden var på 3,70 %, ESF lå på 2,37 %, og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet lå på 9,87 %. Der er flere grunde til denne forsinkelse: de primære vedrører den forsinkede udpegelse af programmyndigheder og -organer, tidsforskydningen mellem udvælgelsen af projekter og den første fremsendelse af betalingsanmodninger til Kommissionen, den forsigtighed, som visse myndigheder tillægger sig i lyset af de strammede krav til lovlighed, formel rigtighed og årsregnskaber samt de ansvarlige myndigheders arbejde med afslutningen af 2007-2013-programmerne.

betalinger fra Kommissionen⁶². Ved udgangen af 2016 var udnyttelsesgraden lavere end forventet, idet

Diagram: Projektudvælgelse under EFRU for perioden 2014-2020 og anmeldte udgifter pr. medlemsstat pr. 3. januar 2017.

Forhåndsbetingelser for gennemførelsen⁶³

Forhåndsbetingelserne⁶⁴ er et af de vigtige nye elementer i de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde) for perioden 2014-2020, der sigter mod at øge fondenes lønsomhed. Forhåndsbetingelserne har til formål at sikre, at der er indført passende lovgivningsmæssige og politiske rammer, og at der er tilstrækkelig administrativ kapacitet, inden der investeres midler. Derved øges effektiviteten og lønsomheden af de investeringer, som ESI-fondene støtter, samt af de offentlige og private investeringer.

Medlemsstaterne havde frist indtil den 31. december 2016 til at opfylde alle forhåndsbetingelserne, og vil skulle rapportere til Kommissionen om denne opfyldelse senest i juni 2017 i forbindelse med de årlige gennemførelsesrapporter eller i august 2017 i forbindelse med de statusrapporter, der skal fremsendes i henhold til retsgrundlaget. Hvis forhåndsbetingelserne ikke er opfyldt på det tidspunkt, hvor programmet vedtages, bør medlemsstaterne sikre rettidig gennemførelse af en handlingsplan, der sikrer deres opfyldelse. En stor andel af de 660 særlige handlingsplaner, der gælder for prioriteter under EFRU og Samhørighedsfonden er af medlemsstaterne indberettet som gennemførte i starten af 2017: pr. 25. januar 2017 var der afsluttet 358 handlingsplaner og 115 var indberettet som afsluttet, men afventede Kommissionens vurdering. 89 % af de handlingsplaner om forhåndsbetingelser, der havde betydning for ESF-investeringer, blev af Kommissionen vurderet som afsluttede eller næsten afsluttede i begyndelsen af februar 2017.

Den relativt korte frist for gennemførelsen af forhåndsbetingelserne betyder, at det indtil videre ikke er muligt fuldt ud at vurdere deres lønsomhed. På baggrund af den foreløbige vurdering af denne mekanisme skønnes det, at forhåndsbetingelserne har bidraget til at forbedre den ramme, som EU-budgettet arbejder indenfor. Forhåndsbetingelserne sikrer en direkte forbindelse mellem investeringer, der medfinansieres af ESI-fondene, og politikker på EU-plan. De bidrog til, at relevant EU-lovgivning blev indarbejdet i national lovgivning og gennemført, til at håndtere hindringer for investeringer i EU og til at støtte målene for klimapolitikken.

Forhåndsbetingelserne har medført strategiske, lovgivningsmæssige og administrative forandringer. De har også udløst politikreformer og bevirket, at der er blevet reageret positivt på relevante landespecifikke henstillinger, hvilket bør føre til mere effektiv og lønsom anvendelse af ESI-fondene. Disse fordele begrænses ikke til ESI-fondene, men har også en positiv virkning for gennemførelsen af strukturelle ændringer og for forbedringen af investeringsmiljøet i EU⁶⁵.

Medlemsstaterne fremsendte de første data om gennemførelsen af samhörighedspolitikprogrammerne for 2014 og 2015 til Kommissionen i slutningen af maj 2016, og Kommissionen sammenfattede disse i den sammenfattende årsrapport for ESI-fondene for 2016⁶⁶, som var den første i en række årlige rapporter til EU-institutionerne om gennemførelsen af ESI-fondene. ESI-fondenes åbne dataplatform⁶⁷ er også blevet ajourført, så man kan se den finansielle volumen for de udvalgte projekter samt prognoser og resultater vedrørende fælles indikatorer som indberettet af programmerne i 2016.

Den åbne dataplatform dækker mere end 40 % af EU-budgettet og fik den første pris fra ombudsmanden for meget høj kvalitet inden for åben administration tidligt i 2017.

På området for **intelligent vækst** udgør beløbet på 3,4 mia. EUR, der er tildelt specifikke **forsknings- og innovationsprojekter** under EFRU, 5,7 % af de samlede planlagte investeringer for perioden 2014-2020. Ved udgangen af 2015 forventedes 19 000 virksomheder at drage fordel af udvalgte EFRU-ordninger til fremme af samarbejdet med forskningsinstitutter (15 % af målet), og 5 000 forskere forventedes at drage fordel af forbedret FTU-infrastruktur (7 % af målet)⁶⁸.

Antallet af samarbejdsprojekter mellem virksomheder og forskningsinstitutter:

36 421

Der er fuld gang i projektudvælgelsen på de områder, der bidrager til **det digitale indre marked**. Frem mod udgangen af 2016 var ca. 1 200 projekter blevet udvalgt til at opfylde målet om et forbundet digitalt indre marked, hvilket svarer til samlede investeringer på 2,6 mia. EUR (EFRU plus national medfinansiering). Gennem disse projekter vil næsten yderligere 80 000 husholdninger få

bredbåndsdækning, hvorved der bidrages til forbedret konkurrenceevne og økonomisk vækst på de berørte områder.

Ved udgangen af 2015 var der tildelt EU-støtte til en værdi af 7,5 mia. EUR til specifikke EFRU-projekter, der fremmer **SMV'ers konkurrenceevne** (8,9 % af de samlede planlagte investeringer). Der var således ydet EFRU-finansiering til projekter, der støtter i alt 113 000 SMV'er⁶⁹. Otte medlemsstater (Tyskland, Spanien, Finland, Frankrig, Irland, Portugal, Sverige og Det Forenede Kongerige) og en række Interregprogrammer tegnede sig for 95 % af disse prognoser. 85 000 af disse virksomheder vil få støtte i form af rådgivning og vejledning, og der forventes 25 000 nystartede virksomheder. I denne tidlige fase forventes dette at medføre 65 000 direkte nye arbejdspladser i de støttede virksomheder. På baggrund af de projekter, der allerede var fuldt gennemført, viser de indberettede resultater, at der blev støttet 36 379 virksomheder (hvoraf 3 238 var opstartsvirksomheder), og at der blev oprettet mere end 2 500 direkte nye arbejdspladser (hvoraf 174 er forskerstillinger).

Finansielle instrumenter er i høj grad blevet et vigtigt værktøj for opfyldelsen af målene for samhörighedspolitikken, og en væsentlig andel af midlerne er derfor i højere grad blevet ydet ved hjælp af disse instrumenter. Den aktuelle planlægning viser, at 20,1 mio. EUR under EFRU og Samhörighedsfonden, svarende til 8 % af de samlede tildelinger, forventes tildelt ved hjælp af finansielle instrumenter. EFRU gennemføres i stigende grad ved hjælp af finansielle instrumenter, der har en stor løftestangseffekt på offentlige og private investeringer. Det er ikke kun SMV'er, der er begyndt at drage fordel heraf (ca. 50 % af EFRU-støtten til SMV'er ydes ved hjælp af finansielle instrumenter), men også transport- og energiprojekter og projekter, der vedrører den cirkulære økonomi. Helt konkret viser de seneste oplysninger, at der takket være EFRU-interventioner, der gennemføres ved hjælp af finansielle instrumenter, allerede er afledt private investeringer til en værdi af 43 mio. EUR, hvilket

matcher den offentlige virksomhedsstøtte, der ydes i form af tilskud. Derudover er der genereret yderligere 35,5 mio. EUR i private investeringer, der matcher den offentlige virksomhedsstøtte, som ydes på andre måder end som tilskud.

Hvad angår **bæredygtig vækst**, modtager foranstaltninger til modvirkning af og tilpasning til klimændringer betydelig støtte fra ESI-fondene i programmeringsperioden 2014-2020, der beløber sig til mere end 114 mia. EUR, hvoraf næsten halvdelen, ca. 55 mia. EUR, kommer fra EFRU og Samhørighedsfonden.

De primære investeringstyper omfatter:

- investeringer i energieffektivitet, navnlig energieffektiviteten i bygninger og SMV'er
- vedvarende energi og intelligente distributionsnet samt transmission af intelligent energi, oplagringsinfrastruktur og energieffektiv dekarboniseret transport
- tilpasning til klimændringer og risikoforebyggelse, dvs. støtte til en bred vifte af foranstaltninger, herunder forebyggelse af oversvømmelser og økosystembaserede foranstaltninger såsom grøn infrastruktur.

Der træffes beslutninger om investeringer i et jævnt tempo på dette område, og der er allerede udvalgt mere end 5 000 projekter, hvilket svarer til en projektudvælgelsessats på 20 % ved udgangen af 2016. De afsatte beløb repræsenterer mere end 10 mia. EUR i samlede investeringer (EFRU, Samhørighedsfonden og national medfinansiering). Overordnet set har EFRU og Samhørighedsfonden opnået følgende på dette område:

Forbedret energiforbrugsklassifikation i mere end 17 000 husstande.

Et årligt fald i det primære energiforbrug i offentlige bygninger på 294 197 kWh/år.

Et skønnet årligt fald i drivhusgasemissionerne på 13 227 ton CO²-ækvivalent.

Oversvømmelsesbeskyttelsesforanstaltninger til gavn for yderligere 6 020 personer.

Mere end 13 400 h habitat er støttet med henblik på at opnå en bedre bevarelsesstatus.

Der er endnu ikke blevet indberettet nogen væsentlige værdier under EFRU og Samhørighedsfonden for de fælles indikatorer til måling af genvindingskapacitet, forbedret spildevandsrensning eller forbedret vandforsyning, selv om nogle programmer har indberettet værdier for specifikke indikatorer. Dette skyldes, at de relaterede investeringer - som alle andre infrastrukturinterventioner - har en længere

programcyklus, hvilket betyder, at der går længere tid, før de faktiske resultater bliver synlige.

Med hensyn til investeringer i strategiske netværk er der planlagt investeringer i TEN-T og andre transportinvesteringer under EFRU og Samhørighedsfonden. F.eks. er der planlagt anlæggelse af nye jernbanestrækninger med en samlet længde på 1 136 km (heraf 571 km TEN-T), genopbygning eller modernisering af jernbanestrækninger med en samlet længde på 8 610 km (heraf 4 636 km TEN-T), anlæggelse af nye veje med en samlet længde på 3 414 km (heraf 2 022 km TEN-T), og genopbygning eller modernisering af veje med en samlet længde på 9 742 km (heraf 798 km TEN-T)⁷⁰. Ved udgangen af 2015 var der blevet udvalgt projekter for i alt 4,1 mia. EUR (6,2 % af de planlagte investeringer)⁷¹. Ligesom det er tilfældet med miljøinfrastruktur, forklarer transportinvesteringernes særlige programcyklus de relativt moderate fysiske fremskridt, der er indberettet indtil nu (3 km ny vej anlagt og 26 km genopbygget eller moderniseret vej, hvoraf 24 km er TEN-T)⁷².

Hvad angår **inklusiv vækst**, er ESF den vigtigste fond under udgiftsområde 1B, der investerer i **beskæftigelse, social inklusion og uddannelse**. Det planlægges at tildele over 168 mia. EUR i støtte på dette område, navnlig fra ESF, men også fra EFRU. Der er blevet udvalgt projekter svarende til over 12 % af dette beløb (over 11,5 mia. EUR), og mange mennesker havde allerede haft gavn af støtten ved udgangen af 2015⁷³.

I oktober 2016 vedtog Kommissionen en meddelelse og et ledsagende arbejdsdokument, som understreger hovedresultaterne af ungdomsgarantien og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet siden deres indførelse i 2013⁷⁴. Meddelelsen viser, at selv om ungdomsarbejdsløshed fortsat er et centralt emne i mange medlemsstater, så har unges arbejdsmarkedsresultater i EU samlet set oversteget forventningerne siden 2013. Hvad angår gennemførelse af ungdomsbeskæftigelsesinitiativet, var der betydelige fremskridt i anden halvdel af 2015 og især i 2016. Ved udgangen af 2016 beløb de samlede berettigede omkostninger til tiltag udvalgt under ungdomsbeskæftigelsesinitiativet sig til 4,7 mio. EUR, og støttemodtagerne havde anmeldt omkostninger til et beløb på mere end 1,1 mia. EUR. Ved udgangen af 2016 havde Kommissionen modtaget anmodninger om endelig betaling under ungdomsbeskæftigelsesinitiativet fra medlemsstaterne til en værdi af ca. 839 mio. EUR. Ved udgangen af november 2016 var 1,6 mio. unge mennesker blevet omfattet af støtteforanstaltninger under ungdomsbeskæftigelsesinitiativet. Ifølge oplysninger fra november 2016 lykkedes det de større medlemsstater, der havde haft størst fordel af

ungdomsbeskæftigelsesinitiativet, hver især at inddrage tusindvis af unge, nemlig Italien (ca. 640 000 personer, som var blevet kontaktet eller allerede deltog i foranstaltninger), Frankrig (162 000), Spanien (277 000) og Grækenland (39 000).

I visse medlemsstater har det imidlertid taget længere tid at få de nødvendige procedurer og strukturer på plads. Otte medlemsstater var nødt til at returnere deres forfinansiering til Kommissionen, da der ikke indløb nok anmodninger om endelig betaling til at dække dem. Dokumentation fra de nationale evalueringer af ungdomsbeskæftigelsesinitiativet indikerer, at der foreligger gennemførelsesudfordringer, som risikerer at hindre initiativets succes, navnlig hvad angår leveringskvalitet, effektivitet og overvågning. Disse udfordringer tæller bl.a.: kortere gennemførelsesfrist for ungdomsbeskæftigelsesinitiativet sammenlignet med ESF-tiltag, utilstrækkelig kapacitet hos nogle af de offentlige beskæftigelsesmyndigheder eller andre formidlerorganisationer til at kunne gennemføre programmet, vanskeligheder med at udpege inaktive eller administrativt ekskluderede borgere, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (et antal medlemsstater tager hånd om dette ved at arbejde mere aktivt sammen med ikke-statslige organisationer og ved at iværksætte særlige opsøgende foranstaltninger), og forsinkelser i gennemførelsen af integrerede overvågningssystemer for ESF's operationelle programmer samt bæredygtigheden af de tilbud, der er afgivet under ungdomsbeskæftigelsesinitiativet - navnlig i en kontekst hvor der stadig er lav efterspørgsel efter arbejdskraft i mange medlemsstater⁷⁵.

Samlet set har ESF og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet ved udgangen af 2015 nået:

- 2,7 mio. deltagere, herunder 1,6 mio. ledige og 700 000 ikke-erhvervsaktive*
- 235 000 af disse deltagere kom i beskæftigelse efter gennemførelse af tiltag under ESF eller ungdomsbeskæftigelsesinitiativet, og 181 000 deltagere havde opnået formelle kvalifikationer efter at have deltaget i et sådant tiltag*
- 100 000 deltagere var under uddannelse eller erhvervsuddannelse takket være støtte fra ESF eller ungdomsbeskæftigelsesinitiativet*

- 275 000 dårligt stillede deltagere i foranstaltninger under ESF eller ungdomsbeskæftigelsesinitiativet var i gang med at søge arbejde, under uddannelse, opnåede formelle kvalifikationer eller var i beskæftigelse, herunder som selvstændige erhvervsdrivende.*

Der ses også fremskridt på området for **social inklusion**, hvor oplysningerne om tidlig gennemførelse af ESF-interventioner er lovende. Ved udgangen af 2015 kom 39,8 % af de 631 000 ESF-deltagere fra en arbejdsløs husstand, og 32,1 % var migranter (udenlandsk herkomst eller minoriteter) – hvilket viser, at der var fokus på de personer, der har størst behov for støtte. 55 000 deltagere har allerede fundet et job⁷⁶.

I 2015/2016 blev de nye operationelle programmer under FEAD rullet ud. Ved udgangen af 2016 var FEAD operationel i størsteparten af medlemsstaterne såvel hvad angik materiel bistand som gennemførelse af aktiviteter for de dårligst stillede vedrørende social inklusion. I juni 2016 fremsendte medlemsstaterne deres årlige gennemførelsesrapporter for 2015, som viser, hvordan gennemførelsen af programmerne er accelereret sammenlignet med 2014. Det vurderes, at 22,4 mio. mennesker, kumulativt frem til slutningen af 2015, har draget fordel af FEAD's fødevare- og materialebistand. Heraf var 50 % kvinder, 30 % af slutmodtagerne var børn, 9 % var personer på 65 år eller mere, 12 % var migranter (deltagere af udenlandsk herkomst eller minoriteter, inkl. marginaliserede grupper såsom romaer), 4 % var personer med handicap, og 6 % var hjemløse. Der blev uddelt mere end 560 000 ton mad kumulativt frem til slutningen af 2015.

EFRU-interventioner vedrørende social inklusion omfatter investeringer i social, sundheds-, uddannelses-, bolig- og børnepasningsinfrastruktur, genopretning af forsømte områder, tiltag til reducere

af migranternes geografiske og uddannelsesmæssige isolation, og opstart af virksomheder. Projektudvælgelsesprocenten for disse EFRU-interventioner lå på ca. 12 % ved udgangen af 2016, og tæt ved 1 000 projekter var allerede udvalgt og ved at blive gennemført. Den rapporterede fremgang i støtten til **sundhedsinfrastruktur** er stadig marginal, idet medlemsstaternes indberettede værdier kun omhandler situationen ved udgangen af 2015. Støtten til udvalgte **integrerede byudviklingsstrategier** omhandler 1,7 mio. mennesker (5 % af det fastsatte mål)⁷⁷.

Der er blevet programmeret et samlet beløb på 6 mia. EUR til støtte for **styrkelsen af den institutionelle kapacitet og effektivisering af den offentlige forvaltning**, primært under ESF, men det planlægges ligeledes at tildele støtte under EFRU. Mere end 11 % af det samlede budget var blevet tildelt til projekter ved udgangen af 2015. De projekter, der var udvalgt ved udgangen af 2015 har en samlet værdi på 680 mio. EUR. Det drejer sig om Interregprojekter i Bulgarien, Estland, Frankrig, Kroatien, Italien og Polen. 97 000 ansatte i den

offentlige forvaltning har fået støtte fra ESF, og medlemsstaterne har indberettet 31 projekter, som er målrettet de offentlige forvaltninger eller offentlige tjenester på nationalt, regionalt eller lokalt niveau. De EFRU-finansierede Interregprogrammer havde gjort store fremskridt med projektudvælgelsen og nåede en finansiel volumen på 900 mio. EUR ved udgangen af 2015 (7,4 % af de planlagte investeringer)⁷⁸.

Selv om de ovenfor rapporterede oplysninger er baseret på delvise data, betragtes de som indikative og værd at nævne. Der arbejdes videre med disse data. Rapporteringscyklussen for programmerne 2017, der indebærer, at medlemsstaterne skal fremsende deres programrapporter til Kommissionen inden udgangen af juni 2017 samt deres nationale statusrapporter inden udgangen af august 2017, vil give et mere fyldestgørende billede af gennemførelsen og fremskridt hen imod investerings- og politikmål og sikre en mere kvalitativ rapportering. Rapporterne fra medlemsstaterne vil blive sammenfattet af Kommissionen i en strategirapport ved udgangen af 2017⁷⁹.

1.2.2. Resultater af 2007-2013-programmerne

Gennemførelsesaspekter

I alt 440 operationelle programmer (322 for EFRU og Samhørighedsfonden og 118 for ESF) drog fordel af finansiering under samhørighedspolitikken i programmeringsperioden 2007-2013 med en samlet budgettildeling på 346,5 mia. EUR. De nationale og regionale offentlige bidrag - sammen med private bidrag - bringer de samlede investeringer op på 477,1 mia. EUR⁸⁰. Programmet blev gennemført mellem januar 2007 og december 2015.

Gennemførelsen af EFRU- og Samhørighedsfondprogrammerne startede langsomt⁸¹, men begyndte at tage fart i de fleste lande omkring 2012 (se næste diagram). Ved

udgangen af marts 2016 var 90 % den disponible finansiering⁸² under EFRU og Samhørighedsfonden for perioden 2007-2013 imidlertid blevet udbetalt til medlemsstaterne, idet en lidt større andel var udbetalt til EU-12-lande⁸³ (92 %) end til EU-15-lande⁸⁴ (89 %). Den samme tidsprofil er tydelig for både EFRU og Samhørighedsfonden selv, om end sidstnævnte blev opbygget en smule langsommere (som det må forventes, idet det normalt tager længere tid at gennemføre store infrastrukturprojekter) og nåede op på niveau sidst i perioden.

Gennemførelsesprocenten varierede betydeligt landene imellem. I Rumænien var der ved udgangen af 2013 kun anmodet om udbetaling af 37 % af finansieringen for perioden, og i Slovenien var der kun tale om 40 %, mens andelen var mindre end 50 % i Italien, Slovakiet, Bulgarien, Tjekkiet og Malta (se diagram).

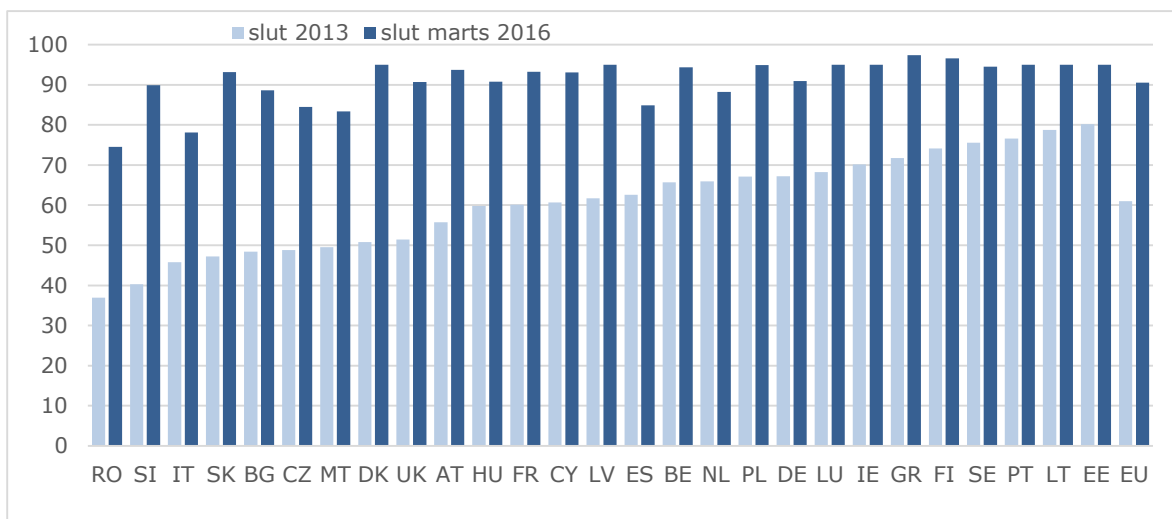

Diagram: Betalinger vs. disponibel finansiering - EFRU plus Samhørighedsfonden⁸⁵ - Kilde: GD REGIO, Infoviewdatabasen. Tallene omfatter ikke Interreg, idet det er svært at fordele disse midler på medlemsstaterne.

I alle de lande, hvor gennemførelsen haltede, steg betalingerne over de følgende år, og for de fleste lande betyder det (under hensyntagen til de haltende betalinger og det faktum, at der er et loft på 95 %, indtil projektet er fuldt afsluttet), at de havde nået deres finansielle gennemførelsesmål ved udgangen af 2016. Kun Italien, Tjekkiet og Rumænien oplever stadig visse forsinkelser.

Evalueringen af EFRU og Samhørighedsfondens resultater viste, at disse gennemførelsesforsinkelser skyldtes adskillige væsentlige problemer, som især var typiske i de nye medlemsstater, for hvilken perioden 2007-2013 var den første fulde periode for gennemførelse af samhørighedspolitikken⁸⁶.

Der var typiske problemer med opstilling af systemer til projektforberejdelse og -udvælgelse:

- mangler i de offentlige indkøbssystemer
- opstilling af systemer til forvaltning og opfølgning på projekter, hvilket førte til et konstant højt niveau af uoverensstemmelser mellem de kontraherede beløb og de udbetalte støttebeløb og
- hyppig udskiftning blandt nøglemedarbejdere i EU-12-landene.

Disse problemer blev løst navnlig takket være specifikke tiltag, der blev iværksat af Kommissionen, og som havde til formål at støtte medlemsstaterne i deres gennemførelsesbestrebelse. Arbejdet i taskforcen vedrørende bedre gennemførelse spillede en stor rolle i den forbindelse. Taskforcen blev oprettet i november 2014 og fik mandat til at hjælpe lande med en udnyttelsesgrad, der lå betydeligt under gennemsnittet, med at forbedre og accelerere deres gennemførelse, idet der især var fokus på medlemsstater med en svag administrativ kapacitet.

Der kan drages visse konklusioner om gennemførelsessatsen for EFRU og Samhørighedsfonden⁸⁷:

- der var betydelige forskelle på tværs af medlemsstaterne. Mens visse medlemsstater (Litauen, Estland, Letland, Finland, Portugal) nåede grænseværdien på 95 %, forblev gennemførelsessatsen til sammenligning lav for andre (særlig Rumænien, men også Slovakiet, Malta og Kroatien)
- de overordnede forskelle mellem mindre udviklede (konvergens) og mere udviklede (konkurrenceevne) regioner var relativt begrænsede med en andel på henholdsvis 78,5 % og 80,4 %
- gennemførelsessatsen for social inklusion, adgang til arbejde og menneskelig kapital (der spænder fra 83,7 % til 78,1 %) var betydeligt højere end for styrkelse af den institutionelle kapacitet (69,0 %) og fremme af partnerskaber (64,2 %). Dette kan forklares med, at sidstnævnte område omfatter mange langsigtede projekter, der løb i hele programmeringsperioden
- budgetterne for teknisk bistand var ikke fuldt udnyttet, og den gennemsnitlige gennemførelsessats i EU var på 67,9 %. Dette kan forklares med, at aktiviteter, der var målrettet ændringer på systemniveau, var langsommere til at komme i gang, planlagt til slutningen af perioden og/eller mere udfordrende at gennemføre som følge af deres kompleksitet.

Gennemførelsesmønsteret var det samme for ESF. Ved udgangen af marts 2017 havde Kommissionen modtaget anmeldelse af udgifter svarende til 99,17 % af det samlede budget for ESF for perioden 2007-2013.

Bidrag til gennemførelse af politikker

I 2016 færdiggjorde Kommissionen sine efterfølgende evalueringer af 2007-2013-programmerne under EFRU, Samhørighedsfonden⁸⁸ og ESF⁸⁹. Disse to evalueringer omhandlede resultaterne af interventioner under samhørighedspolitikken afviklet i alle 28 medlemsstater, og disse interventioners bidrag til EU's politiske prioriteter. I afsnittene nedenfor fremlægges resultaterne af disse evalueringer samt de endelige resultater udledt af de overvågningsdata, som medlemsstaterne har indberettet i deres afslutningserklæringer ved udgangen af marts 2017⁹⁰.

Makroøkonomisk indvirkning

Hver region og hvert land i EU har fordel af samhørighedspolitikken, også de der betaler mest. Den efterfølgende evaluering af EFRU og Samhørighedsfonden konkluderer, at midlerne under samhørighedspolitikken og investeringer i udviklingen af landdistrikterne har ført til en stigning i BNP på 4 % over normalen i 2015 i EU-12-landene, og i Ungarn er denne stigning endda på over 5 %. Denne virkning er varig på længere sigt (og i nogle tilfælde endda for opadgående). I Polen vurderes det f.eks., at BNP i 2023 vil være næsten 6 % over det niveau, man ville have forventet for et scenario uden samhørighedspolitikinvesteringer i perioden 2007-2013. I regioner i mere udviklede medlemsstater er virkningen mindre, men fortsat positiv, selv når der tages højde for, at disse medlemsstater er dem, der betaler mest til samhørighedspolitikken.

Den efterfølgende evaluering af EFRU og Samhørighedsfonden vurderer, at der for hver euro i form af investeringer i samhørighedspolitikken i perioden 2007-2013 genereres 2,74 EUR yderligere i BNP frem mod 2023, dvs. et skønnet samlet afkast på næsten 1 bio. EUR i yderligere BNP inden 2023. BNP-effekten afspejler dermed hele EU's budget for perioden 2007-2013 (975,8 mia. EUR) og 2014-2020 (908,4 mia. EUR).

Intelligent vækst

Resultaterne for intelligent vækst opnås både ved at mobilisere finansielle ressourcer og ved at bidrage til forbedringen af investeringsvilkårene. Programmerne fremmer job, vækst og investeringer i hele Europa med fokus på de mindst udviklede områder og på sektorer med vækstpotentiale.

Støtten fra EFRU og Samhørighedsfonden til SMV'er i denne periode gik primært til **forskning og innovation**. Omkring 400 000 SMV'er på tværs af EU modtog direkte støtte og 130 000 nye virksomheder fik hjælp til at starte op. Selv om dette kun udgør 2 % af virksomhederne i EU, og støtten primært gik til

strategiske virksomheder, vurderes det, at 15 % af de små virksomheder i fremstillingssektoren, og en tredjedel af de mellemstore virksomheder i denne sektor, modtog direkte finansiell støtte. Overvågningsdata indikerer også, at denne støtte har ført til direkte oprettelse af mere end **1,2 mio. arbejdspladser**. Set i et bredere perspektiv blev der skabt i alt 3. mio. job i EU-økonomien i perioden 2007-2013.

*1,2 mio. nye arbejdspladser
takket være støtte fra EFRU og
Samhørighedsfonden
i perioden 2007-2013.*

Det største udbytte af støtten var, at den kunne bruges til at hjælpe SMV'er med at modstå effekten af krisen i form af lånemuligheder, på et tidspunkt hvor alle andre finansieringsmuligheder var brugt op. Dette gjorde SMV'er i stand til at investere i moderniseringer eller udvidelser af anlægsaktiver. I tillæg hertil og som en del af samhørighedspolitikens svar på den økonomiske krise blev støtteberettigelsesreglerne ændret for at give mulighed for finansiering af driftskapital, og dette gjorde det muligt for en lang række virksomheder at overleve og fastholde arbejdskraft. Samtidig ydede EFRU også støtte til innovation og til indførelsen af mere teknisk avancerede produktionsmetoder samt til udvikling af nye produkter. Dette førte også til synlige adfærd ændringer, som f.eks. at SMV'ernes ledelser var mere villige til at løbe en risiko og til at innovere.

Nogle af programmerne anvendte EFRU som prøvekanin for eksperimentelle og innovative politikforanstaltninger i stedet for at kopiere traditionelle nationale ordninger. Det var f.eks. tilfældet med det stærke fokus på forskning og innovation i Danmark, Sverige og Finland, Living Labs-eksperimentet i Puglia (Italien) og Inno-voucher-ordningen i Litauen. Evalueringen konkluderede, at denne eksperimentelle tilgang - anvendelse af EFRU som prøvekanin i stedet for at kopiere nationale støtteordninger - med fordel kan anvendes mere fremover, eftersom det er en måde, hvorpå EFRU kan bidrage til en særlig strøm af EU-merværdi, der overstiger de relativt små finansieringsbeløb, der er tale om, i hvert fald hvad angår mere udviklede regioner (konkurrenceevne).

Merværdien af fase II i det paneuropæiske projekt "Extreme Light Infrastructure – nuclear physics" i Magurele, Rumænien, har fået tildelt 140 mio. EUR i støtte fra EFRU. Dette forskningsprojekt om højintensitetslasere er åbent for forskere fra offentlige og private organer verden over. 100 forskere arbejder allerede på projektet, og det forventes, at yderligere 100 forskere tilknyttes, når projektet fuldendes. Projektet medfører også socioøkonomiske fordele og tilfører regionen merværdi (nye arbejdspladser, moderne infrastruktur, forretningsudvikling og øget synlighed og udviklingspotentiale). Rumænien gennemfører dette projekt i samarbejde med to andre medlemsstater - Ungarn og Tjekkiet - hvilket demonstrerer de synergieffekter og produktivitetsforbedringer, der kan skabes ved hjælp af medfinansiering fra EU.

Det vurderes, at der blev tildelt 6,1 mia. EUR fra EFRU til **støtte for store virksomheder**, dvs. rundt regnet 20 % af den samlede direkte støtte til virksomheder under EFRU. Dette udmøntede sig i omkring 6 000 projekter, der havde en gennemsnitlig størrelse på 1 mio. EUR. I alt modtog rundt regnet 3 700 individuelle store virksomheder støtte for at bringe ny teknologi og produktivitetsforbedringer til den region, de var etableret i, og med det formål at skabe en afsmittende effekt for SMV'er, menneskelig kapital og sociale infrastruktur.

Anvendelsen af **finansielle instrumenter** i forbindelse med tildelingen af EFRU-midler steg betydeligt fra 1 mia. EUR i 2000-2006 til 11,5 mia. EUR i 2007-2013. Som følge af forsinkelsen i oprettelsen af fondene og dertil knyttede overvågningssystemer, var det svært at kvantificere udbyttet af de finansielle instrumenter eller vurdere, hvor lønsomme de har været sammenlignet med tilskud. Den efterfølgende evaluering af EFRU og Samhørighedsfonden viser imidlertid, at de finansielle instrumenter spillede en afgørende rolle i forbindelse med finansieringen af SMV'er i forbindelse med den økonomiske krises kreditstramninger, hvilket helt sikkert bidrog til mange virksomheders overlevelse. Som svar på den økonomiske krise blev der foretaget en række lovgivningsmæssige ændringer, der gjorde det muligt at anvende finansielle instrumenter til finansiering af driftskapital, hvilket gav de finansielle instrumenter en fordel sammenlignet med tilskud. I Litauen vurderede forvaltningsmyndigheden navnlig, at ca. 60 % af lånene gik til at støtte driftskapital og holde virksomheder oven vande under krisen. De finansielle instrumenter gjorde det også muligt at fasholde investeringer i ny teknologi og forbedring af produktionsprocesserne generelt. Den efterfølgende evaluering konkluderede, at de finansielle instrumenter potentielt kunne være et mere lønsomt

middel til finansiering af investeringer på mange politikområder, men at retsgrundlaget imidlertid ikke havde været præcist nok i perioden 2007-2013. I kombination med manglen på erfaring hos mange gennemførelsesorganer førte dette til forsinkelser i gennemførelsen. En anden udfordring er at udbrede anvendelsen af finansielle instrumenter uden for virksomhedsstøtteområdet, hvor 90 % af finansieringen gennem de finansielle instrumenter endte i perioden 2007-2013.

På trods af vanskelighederne med at fastlægge en statistisk signifikant sammenhæng mellem ændringer i beskæftigelsesprocenten, uddannelsesindikatorerne og andelen af ESF-investeringer bekræftede den efterfølgende evaluering af ESF, at fonden spillede en afgørende rolle for medlemsstaternes evne til bedre at kunne nå Europa 2020-målene for intelligent vækst. Der er sket betragtelige forbedringer i EU-28 på uddannelsesområdet over perioden: i 2014 faldt antallet af elever, der forlader skolen tidligt, med 3 procentpoint sammenlignet med 2008, andelen af elever, der fortsætter på en videregående uddannelse, steg med 7 procentpoint i samme periode og kønsskævhederne i de vigtigste uddannelsesindikatorer blev mindre. Derudover steg udgifterne til forskning og udvikling, om end minimalt (med 0,2 procentpoint).

Bæredygtig vækst

I perioden 2007-2013 bidrog samhörighedspolitikken også væsentligt til miljøet. Da EU-12-landene trådte ind i EU i henholdsvis 2004 og 2007 steg behovet for investeringer, og en betragtelig andel af de EFRU- og Samhörighedsfondmidler, der blev tildelt disse lande, gik til at støtte sådanne investeringer. Primært takket være EFRU og Samhörighedsfonden har navnlig konvergenslandene oplevet et betydeligt **skifte vedrørende affaldsbortskaffelse, der gik fra overvejende brug af deponeringsanlæg til genvinding**. Et betragteligt antal deponeringsanlæg, der ikke levede op til EU's standarder, blev lukket. I Tjekkiet, Ungarn, Litauen, Polen, Slovenien og Kroatien steg andelen af genvundet affald med over 10 procentpoint. En del af dette skifte var medfinansieret af EFRU og Samhörighedsfonden⁹¹. Nærmere betegnet i Polen, hvor andelen af kommunalt affald, der ender på deponeringsanlæg blev reduceret fra 90 % til 53 %, mens andelen af affald, der blev genvundet, steg fra 6 % til 16 %, og andelen af komposteret affald steg fra 6 % til 13 %. I Bulgarien blev andelen af affald, der ender på deponeringsanlæg, reduceret fra 80 % til 70 % mellem 2007 og 2013.

EFRU og Samhörighedsfonden bidrog ligeledes stort til forbedringen af **vand og behandling af**

spildevand, primært i konvergensregioner, og til forsyningen af rent drikkevand.

Mere end 9 mio. mennesker var koblet til en ny eller forbedret drikkevandsforsyning, mens 11 mio. mennesker var koblet til nye eller opgraderede spildevandsanlæg.

Den efterfølgende evaluering af EFRU og Samhørighedsfonden gennemgik 27 operationelle programmer og konstaterede en samlet reduktion på 2 904 GWh pr. år (nok til at oplyse den tyske by Stuttgart i et år) frem mod udgangen af 2013 for alle **energieffektivitetsforanstaltninger** tilsammen, hvoraf 1 438 GWh var resultatet af foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten i såvel beboelsejendomme som offentlige bygninger. Et konkret eksempel er Litauen, hvor energieffektivitetsforanstaltninger gennemført i 864 bygninger havde reduceret forbruget med 236 GWh pr. år ved udgangen af 2014, hvilket indikerer en reduktion på næsten 3 % af det samlede årlige energiforbrug i landet⁹². Man kan med andre ord sige, at reduktionen for bygninger beløber sig til næsten 0,2 % af det samlede årlige energiforbrug i de berørte lande og regioner, hvilket ikke er meget, men ikke desto mindre vigtig, set i lyset af de relativt få midler, der er blevet brugt herpå. Omfanget af disse resultater bliver endnu større, hvis der tages højde for, at kun 55 % af den samlede finansiering til rådighed for energieffektivitetsforanstaltninger var blevet anvendt ved udgangen af 2013.

Takket være EFRU resulterede energieffektivitetsforanstaltninger i en samlet reduktion på

2 904 GWh.

Et stort antal projekter, der har til formål at **øge elproduktionskapaciteten fra vedvarende energikilder**, blev gennemført med støtte fra EFRU. En betydelig andel af disse projekter blev gennemført i mindre udviklede regioner. Navnlig skal det bemærkes, at medlemsstaternes indberettede yderligere kapacitet til vedvarende energiproduktion, der følger direkte af støttede interventioner, ligger tæt på 5 000 MW.

Både EFRU og Samhørighedsfonden har altid haft stort fokus på støtte til investeringer i **transport**. Det gjorde sig også gældende i perioden 2007-2013, hovedsageligt fordi de 10 central- og østeuropæiske medlemsstater (samt Cypren og Malta) trådte ind i EU i 2004 og 2007, og der var behov for at forbedre disse medlemsstaters infrastruktur. Med støtte fra EFRU og Samhørighedsfonden er der fjernet transportflaskehalse, transporttider er blevet

reduceret, og der er ydet støtte til sporvogne og metrotog i byzoner. Støtten omfatter tillige anlæggelsen af tæt ved 5 800 km veje, mest motorveje (heraf 2 700 km TEN-T), der er afgørende for økonomisk udvikling og ofte bidrager til miljøkvaliteten. Støtten omfatter også anlæggelse eller modernisering af de nødvendige standarder for 2 600 km TEN-T-jernbanestrækninger⁹³. Der blev også støttet et antal offentlige transportprojekter i perioden 2007-2013, som reducerede trafiktætheden og forbedrede miljøet i byerne samt forkortede rejsetiderne. I forbindelse med en høring, der blev gennemført til brug ved den efterfølgende evaluering af EFRU og Samhørighedsfonden, understregede medlemsstaterne, at finansieringen via samhørighedspolitikken spillede en vigtig rolle for store, komplekse projekter, hvilket navnlig var synligt i jernbanesektoren. Medlemsstaterne mente, at sådanne projekter muligvis ikke var blevet gennemført uden støtte fra samhørighedspolitikken. Interessenterne anså også samhørighedspolitikken for at være en afgørende faktor i udviklingen af bæredygtige transportforanstaltninger.

Merværdien af grænseoverskridende transportfaciliteter

I grænseområdet mellem Tyskland, Nederlandene og Belgien er samarbejdet mellem udbydere af offentlig transport forbedret væsentligt takket være Interreg. Der er oprettet en fælles platform (<http://mobilitv-euregio.com>), og udviklingen af tjenester er nu integreret, således at køreplaner er lagt sammen, der er fælles priser, og billetsystemet er blevet moderniseret.

Inden for rammerne af det fransk-italienske landgrænseprogram, ALCOTRA, har adskillige projekter forbedret den lokale mobilitet på tværs af grænser ved hjælp af investeringer i fælles rejseinformationssystemer, integrerede buskøreplaner og indførelsen af behovsstyret transport i mindre befolkede grænseområder.

Inklusiv vækst

På dette område samarbejder EFRU og ESF ved at investere i såvel infrastruktur som menneskelig kapital inden for uddannelse og erhvervsuddannelse, aktive arbejdsmarkedspolitikker og integration af dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet og i samfundet.

I perioden 2007-2013 spillede ESF en vigtig rolle i forbindelse med afbødningen af de negative konsekvenser af krisen og en effektiv reaktion på de nye udfordringer, der opstod som følge af krisen. Det er også vigtigt at have i mente, at den

socioøkonomiske kontekst, som ESF's operationelle programmer blev oprettet i (mellem 2005 og 2007), var meget forskellig fra de omstændigheder, der gjorde sig gældende under gennemførelsen, og som var stærkt præget af økonomisk og finansiel krise. Ikke desto mindre har interventioner under ESF i perioden 2007-2013 generelt været effektive og ramt de rette målgrupper, hvilket betyder, at de har **integreret mennesker på arbejdsmarkedet, forbedret kompetenceniveauet** og skabt ændringer i de forskellige systemer. ESF har navnlig været med til at støtte de svageste grupper i samfundet, der var særligt påvirkede af krisen, og gjort det muligt for medlemsstaterne at iværksætte konjunkturstimulerende politikforanstaltninger. ESF spillede en endnu vigtigere rolle i de mindre udviklede regioner og bidrog til EU's regionale og sociale samhørighed. ESF's største bidrag gik til aktive arbejds politikker, mens bidragene var mere begrænsede på andre områder, såsom uddannelse og social inklusion, sammenlignet med de nationale udgifter.

Den efterfølgende evaluering af ESF bekræftede, at ESF var meget relevant for løsningen af de vigtigste politikudfordringer i forbindelse med opnåelsen af de overordnede Europa 2020-mål og bidrog til EU's retningslinjer for arbejdsmarkedspolitik, socialpolitik og uddannelse samt til udviklingen af den nødvendige institutionelle kapacitet til gennemførelse af politikker og reformer. I perioden 2007-2013 har ESF også været et vigtigt instrument for og bidraget til 2020-strategien om den åbne koordinationsmetode inden for uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdom. Evalueringen bekræftede også, at de specifikke udfordringer, der blev påpeget i de landespecifikke henstillinger, er godt afspejlet i de operationelle programmer, som ESF medfinansierer.

Ved udgangen af 2014 havde mindst 9,4 mio. deltagere fundet arbejde med støtte fra ESF, 8,7 mio. havde fået nye kompetencer eller certifikater og 13,7 mio. deltagere havde indberettet andre positive resultater såsom øgede færdighedsniveauer.

Desuden peger evalueringen på følgende vigtige kvantitative resultater:

- på baggrund af makroøkonomiske simuleringer skønnes investeringer i menneskelig kapital at have haft en indvirkning på BNP (stigning på 0,25 %) og produktivitet. Denne indvirkning er meget større i EU-12-landene (stigning på 1,5 %), men de er også positive for EU-15-landene (stigning på 0,2 %)
- ESF har registreret 98,7 mio. individuelle deltagere, jævnt fordelt på inaktive (36 %),

beskæftigede (33 %) og ledige (30 %)

- hovedmålgrupperne såsom lavtuddannede (40 %), unge mennesker (30 %) og de dårligt stillede generelt (mindst 21 %) modtog støtte
- der blev registreret deltagelse af 51,2 mio. kvinder i ESF-interventioner, hvilket indikerer en relativt **balanceret kønsfordeling** (52 % kvinder vs. 48 % mænd) på EU-plan
- der er opnået mindst 31,8 mio. positive resultater (dvs. forbedrede færdigheder og kompetencer, øgede chancer på arbejdsmarkedet, videreuddannelse osv.).
- mindst 276 000 enheder modtog støtte og der blev indberettet mindst 109 000 ydelser (dvs. administrative onlinetjenester)
- ESF har ydet vigtig støtte til **modernisering, styrkelse og udvidelse af den offentlige forvaltnings tjenester** såsom offentlige arbejdsformidlinger og andre institutioner, der er ansvarlige for aktive arbejdsmarkedstiltag.

Undersøgelsen af hvorvidt de fastsatte mål er nået viser gode resultater, idet målene siden 2014 er nået på et tilfredsstillende niveau for omkring 64 % af de relevante indikatorers vedkommende. Inden 2015 havde 55 % af de 1 992 resultatindikatorer, for hvilke der var fastsat mål og iværksat overvågning, nået eller overgået deres fastsatte mål, mens 8 % præsterede mellem 90 og 100 % i forhold til målet.

Samlet set varierede opfyldelsen af målene afhængig af, hvor robust fastsættelsen af målene var, aktiviteternes karakter, målgruppernes karakteristika og arten af de fastsatte mål. Krisen udløste et større støttebehov end oprindeligt antaget for visse typer aktiviteter, og gjorde samtidig integrationen af de dårligst stillede på arbejdsmarkedet mere udfordrende, hvilket i nogle tilfælde har ført til dårligere resultater.

Den efterfølgende evaluering af ESF viste, at fonden i perioden 2007-2013 skabte merværdi ved at udvide genstandsområdet for de igangværende nationale interventioner. Ved at gøre brug af ESF-interventioner var medlemsstaterne i stand til at yde mere skræddersyede og intensive ydelser til specifikke målgrupper såsom mennesker med handicap, unge mennesker med høj risiko for at gå for tidligt ud af skolen eller ledige med dårlige kvalifikationer. Disse mennesker ville ellers ikke have haft adgang til sådanne tjenester eller ville kun have haft adgang til generelle tjenester. Som opfølgning herpå blev visse vellykkede ESF-interventioner indarbejdet i den generelle nationale politik, f.eks. i Belgien, Frankrig, Italien og Sverige.

Under EFRU er der også gennemført en bred vifte af interventioner på uddannelsesområdet (tæt ved 27 000 investeringer i infrastruktur) og inden for social inklusion (mere end 3 500 projekter), hvorved EFRU bidrog til opfyldelsen af de dertil relaterede overordnede Europa 2020-mål. I den efterfølgende evaluering af EFRU og Samhørighedsfonden udpeges følgende som nogle af de vigtigste resultater: **forbedring af de sociale infrastrukturfaciliteter**, inkl. modernisering af udstyr og øget lønsomhed af tjenester som ambulancekørsel og plejetjenester (f.eks. Ungarn); forbedring af uddannelsessystemerne i visse medlemsstater, hvor der blev rullet et betydeligt budget ud til fordel for **uddannelsesinfrastruktur** (f.eks. Portugal); **forbedring af**

sundhedssystemerne med det formål at forbedre folkesundheden (Ungarn og Tjekkiet); **forbedring af tjenesterne for livslang læring** og arbejdsmarkedstjenesterne med henblik på bedre at kunne tilpasse arbejdsstyrken på bestemte målområder til arbejdsmarkedets og erhvervslivets behov (f.eks. Spanien, Polen, Tjekkiet og Litauen). Visse programmer anvendte investeringer i social infrastruktur til at forbedre sikkerheden i byområder eller til at udvide og forbedre den kulturelle arv i forbindelse med uddannelse. Anden social infrastruktur blev anvendt i kombination med forskellige byudviklingstiltag til støtte for kultur-, sports- eller uddannelsesfaciliteter samt til etableringen af **støttecentre rettet mod forskellige dårligt stillede grupper**⁹⁴.